

Dječji vrtić „Čarolija“

Bikovec 91, 42243 Maruševac

e-mail: carolija@dvcarolija.hr

**KURIKULUM ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ
DJEČJEG VRTIĆA „Čarolija“
ZA PEDAGOŠKU 2019./2020. GODINU**

„Djeca su najveća nada svih ljudi, vrijedna svih napora, zaslužuju najbolje što im možemo pružiti.“

UNICEF (iz Deklaracije o pravima djeteta)

Bikovec, kolovoz, 2019.

SADRŽAJ

UVOD

1. POLAZIŠTA KURIKULUMA VRTIĆA

- 1.1. Polazišta, vizija, misija, uloga i razvoj programa Kurikuluma Vrtića
- 1.2. Strategije učenja

2. NAČELA DJEČJEG VRTIĆA

- 2.1. Fleksibilnost odgojno obrazovnog procesa
- 2.2. Partnerstvo Vrtića s roditeljima i širom zajednicom
- 2.3. Kontinuitet u odgojno obrazovnom radu
- 2.4. Otvorenost za kontinuirano učenje, promjene i unapređivanje

3. VRIJEDNOSTI KURIKULUMA

4. CILJEVI KURIKULUMA VRTIĆA

- 4.1. Ostvarivanje dobrobiti za dijete
- 4.2. Cjelovit razvoj, odgoj i učenje djece te razvoj kompetencija

5. ODNOS NACIONALNOG KURIKULUMA ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE I KURIKULUMA VRTIĆA TE KURIKULUMA PREDŠKOLE

5.1. ODNOS NACIONALNOG KURIKULUMA ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE I KURIKULUMA VRTIĆA

- 5.1.1. Suvremena shvaćanja djeteta i organizacija odgojno obrazovnoga procesa
- 5.1.2. Organizacija odgojno-obrazovnog procesa u Vrtiću
- 5.1.3. Kultura vrtića
- 5.1.4. Značajke kurikuluma Vrtića
- 5.1.5. Planiranje i oblikovanje kurikuluma Vrtića

5.2. ODNOS NACIONALNOG KURIKULUMA ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE I KURIKULUMA PREDŠKOLE

- 5.2.1. Namjena kurikuluma predškole
- 5.2.2. Planiranje i oblikovanje kurikuluma predškole
- 5.2.3. Kvaliteta kurikuluma predškole

6. OSIGURANJE KVALITETE

7. PROFESIONALNI RAZVOJ STRUČNIH DJELATNIKA VRTIĆA

8. ODGOJNO-OBRAZOVNI PROGRAMI VRTIĆA

8.1. BITNI ZADACI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA VRTIĆA

8.2. PROGRAMI VRTIĆA

- 8.2.1. Redoviti desetsatni odgojno-obrazovni program
- 8.2.2. Kraći program ranog učenja engleskog jezika
- 8.2.3. Kraći program ranog učenja engleskog jezika
- 8.2.4. Program predškole

8.3. PROJEKTI VRTIĆA

- 8.3.1. Projekt razvijanja ekološke svijesti kod djeteta
- 8.3.2. Projekt zdrave prehrane u Vrtiću
- 8.3.3. Projekt radionice i savjetovalište za roditelje

9. ETIČKI KODEKS

UVOD - o kurikulumu

Kurikulum je zapravo teorijska koncepcija dokumenta koji se u praksi dječjeg vrtića provjerava, modificira, izgrađuje, kontinuirano mijenja i razvija, a pritom uvažava najnovije znanstvene spoznaje o načinima učenja djece predškolske dobi, naglasak se stavlja na aktivnost samog djeteta. Dakle kurikulum polazi od djeteta – temelji se na dobrom razumijevaju djeteta – njegovih interesa, potreba i mogućnosti, postojećih znanja, stilova učenja, komunikacije s drugima, otvoren je, dinamičan i razvojan, te se mijenja na temelju učenja, istraživanja i suradnje svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa na način da omogućuje interakciju, istraživanje, kretanje i neovisnost, postavlja vrijednosti i ciljeve, ali ne i sadržaje odgoja i obrazovanja. Sadržaji djetetova učenja nisu strogo propisani jer se poučavanje zamjenjuje učenjem činjenjem, stjecanjem iskustva, te se materijali i sadržaji nude na temelju praćenja interesa i inicijativa djece. Kvalitetu kurikuluma određuje kontekst u kojem se odgojno-obrazovni rad odvija, u smislu prostorno-materijalnog i socijalnog okruženja, te organizacijske kulture vrtića. Kvaliteta konteksta se kontinuirano propituje i unaprjeđuje.

Sam razvoj odgojno-obrazovne prakse i kurikuluma vrtića treba shvatiti kao kontinuirani proces. Obveza je Vrtića Čarolija da se kontinuirano usklađuje s nacionalnim zahtjevima koji su sadržani u *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje je službeni dokument propisan u Republici Hrvatskoj koji sadrži temeljne vrijednosti odgoja i obrazovanja djece u vrtiću. Polazišta ovog dokumenata su načela slobode, otvorenosti i raznolikosti, koja se trebaju odražavati na cjelokupnu organizaciju i provođenje odgojno-obrazovnoga rada u svim vrtićima u Republici Hrvatskoj. Njime se afirmiraju ideje pluralizma i slobode u primjeni pedagoških ideja i koncepcija, različitosti u vrstama i oblicima provođenja programa te demokratizacije društva prema subjektima koji se smatraju nositeljima programa.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje usmjeren je prema ostvarivanju specifičnih ciljeva, utemeljen na specifičnim polazištima i odražava specifična načela koji predstavljaju okosnicu oblikovanja kurikuluma vrtića i kurikuluma predškole.

Predškolski kurikulum pretpostavlja stvaranje uvjeta za cjelovit razvoj djeteta u ustanovama predškolskoga odgoja i obrazovanja, poštujući razvojne čimbenike i na taj se način potiče razvoj kompetencija koje su nužne pojedincu za snalaženje i aktivno sudjelovanje u svakodnevnom životu. Kvalitetnu odgojno-obrazovnu praksu i kurikulum vrtića izgrađuju djelatnici vrtića u skladu sa svojim profesionalnim znanjem i osobnom motiviranošću za proces unapređivanja za što im je potrebno osigurati kontinuirani profesionalni razvoj. Kvalitetu razvoja odgojno-obrazovne prakse i kurikuluma vrtića određuje i njegova „otvorenost“ koja uključuje spremnost na uspostavljanje suradnje djelatnika s obiteljima djece, drugim vrtićima i stručnjacima.

Temeljna struktura predškolskoga kurikuluma podijeljena je na tri velike cjeline u kojima dijete stječe kompetencije: **ja** (slika o sebi), **ja i drugi** (obitelj, druga djeca, uža društvena zajednica, vrtić i lokalna zajednica), **svijet oko mene** (prirodno i šire društveno okruženje, kulturna baština,

održivi razvoj). U svakoj cjelini određuju se sadržaji koji povezuju pedagoške i psihološke dimenzije odgojno-obrazovnoga procesa, a da bi se kroz odgojno-obrazovni rad ostvarili ciljevi.

Tijekom proteklih godina razvoja ustanova dječjih vrtića, značajne su pomake potaknuli raniji temeljni dokumenti: Konceptija razvoja predškolskog odgoja i Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece, od 1991. godine, kao i Prijedlog konceptije ranog odgoja i obrazovanja 2002. godine značajno su unaprijedili sustav predškolskog odgoja usmjeren na demokratizaciju i humanizaciju odgojno – obrazovnog procesa. Njihovu provedbu i primjenu u praksi omogućuje i razumijevanje Osnivača. Svakako da najveći iskorak u tom smislu predstavlja donošenje Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje 2014. godine.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje polazi od primjera dobre odgojno-obrazovne prakse vrtića u Republici Hrvatskoj. 2007. godine u projektu koji je odobrilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, a koji je okupio 14 hrvatskih znanstvenika afirmiranih u području obiteljske i predškolske pedagogije nastala je i studija *Nove paradigme djetinjstva*, koju je moguće sažeti u nekoliko temeljnih postavki:

Dijete je osobnost već od rođenja i treba ga ozbiljno shvaćati i poštovati.

Dijete nije objekt u odgojnom procesu, već je socijalni subjekt koji participira, konstruira i, u velikoj mjeri, određuje svoj vlastiti život i razvoj.

Djetinjstvo nije samo pripremna faza za budući život, već je životno razdoblje koje ima svoje vrijednosti i svoju kulturu.

Djetinjstvo je proces socijalne konstrukcije, koji djeca i odrasli zajednički izgrađuju.

Djetinjstvo je proces koji se kontekstualizira uvijek u relaciji s određenim prostorom, vremenom i kulturom (sociokonstruktivizam) te varira s obzirom na različitost uvjeta i kulture u kojima se događa. Stoga, kao što ne postoji univerzalno dijete, ne postoji ni univerzalno djetinjstvo.

Na tim osnovama *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* priskrbljena je znanstvena utemeljenost i praktična provedivost koja će se dosljedno primjenjivati i u Dječjem vrtiću „Čarolija“.

NAPOMENA:

Riječi i pojmovi koji imaju rodno značenje korišteni u ovom Izvješću odnose se jednako na muški i ženski rod, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.

Kod pisanja Kurikuluma naziv Ustanove Dječji vrtić „Čarolija“ - u nastavku Vrtić.

1. POLAZIŠTA KURIKULUMA VRTIĆA

1.1. Polazišta, vizija, misija, uloga i razvoj programa Kurikuluma Vrtića

Kurikulum vrtića polazi od sljedećih dokumenata:

- Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (1991),
- Konvencije o pravima djeteta (2001) ,
- Priručnik za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (2012),
- Smjernice za strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske (2012),
- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014),
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014) .

Dječji vrtić „Čarolija“ je privatna predškolska ustanova koja provodi program ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja djece u dobi od navršene jedne godine života pa sve do polaska u osnovnu školu te u nju polazi polazi 123- je djece s kojima rade odgojitelji i stručni djelatnici različitih profila te nastoje osigurati što sigurniji i sadržajniji boravak djece u Vrtiću.

U odgojnim skupinama provodi se redoviti 10-satni program. Program predškole uključen je u redoviti program vrtića za djecu u godini prije polaska u osnovnu školu. Odgojno obrazovni rad temelji se na humanističko-razvojnoj koncepciji, a ostvaruje se u redovitom i posebnim programima s djecom od navršenih 12 mjeseci života do polaska u osnovnu školu.

Naš Vrtić će se razvijati kao mjesto:

- **cjelovitog razvoja i učenja djeteta**
razvojno primjerena praksa, interakcije, potpora razvoju kompetencija svakog djeteta,
- **istraživanja i aktivnog učenja**
sloboda izbora, eksperimentiranje, zadovoljenje različitih potreba djece,
- **stvaranja i izražavanja u različitim izražajnim formama** (likovni, scenski , glazbeni)
- **kvalitetnih odnosa, suradnje i tolerancije**
pozitivna komunikacija i rješavanje problema
- **demokratskog življenja aktivnog sudjelovanja i suodlučivanja djeteta**
prava i odgovornosti, inkluzija, različitosti.

Djetetov razvoj počinje upoznavanjem samog sebe i otvara se u svijet i odnose s drugima. Svojim ćemo radom brinuti da osiguramo izazove kojima će djeca uz aktivnosti stjecati znanja i iskustva o svijetu što ih okružuje, a istovremeno razvijati sposobnosti za razvoj uma i mašte, prosuđivanje i osjećaj odgovornosti.

VIZIJA: *Učiti ih, a da nisu ni svjesni! Biti Vrtić u kojem se dijete osjeća sretno, sigurno i posebno, mjesto gdje se poštuje njegova različitost i potiče razvoj individualnih potencijala.*

MISIJA: *Odgojiti samostalno, radoznavo, kreativno dijete koje je sposobno razumijevati i prihvaćati sebe i druge putem igre čiji čar i užitek nikad ne prestaje.*

ULOGA: Kreirati uvjete kako bi svako dijete bilo sretno, kompetentno i samopouzđano, osposobljeno za preuzimanje inicijative, zauzimanje za sebe i odgovorno ponašanje prema sebi i drugima.

Zaključno, razvoj Kurikuluma vrtića Čarolija je usmjereni na zajedničko življenje djece i odraslih u ozračju autonomije i emancipacije te odražava vrijednosti, ciljeve, načela i polazišta istaknuta u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Pri izradi kurikuluma Dječjeg vrtića Čarolija stavljen je naglasak na specifičnost konteksta odrastanja djeteta. Tu podrazumijevamo kulturu i tradiciju okruženja u kojem živi dijete i njegova obitelj odnosno sredine u kojoj Vrtić djeluje i provodi ovaj Kurikulum. Središte i polazište rada jesu potrebe i interesi naše djece, roditelja i lokalne zajednice u naseljima općine Maruševac kao gravitacijske točke. U planiranju aktivnosti vodimo se načelima individualizma, nepristranosti i interdisciplinarnosti.

Kurikulum Dječjeg vrtića Čarolije razrađen je po odgojno-obrazovnim programima kao prioritetnim područjem unapređenja u ovoj pedagoškoj godini te će se i nadalje nastaviti kreirati Kurikulum usmjeren na pripremu svakog djeteta za cjeloživotno učenje, razumijevanje, kritičko promišljanje i snalaženje u novim situacijama. Bitni zadaci odgojno-obrazovnog rada proizlaze iz evaluacije rada pedagoške godine.

1.2. Strategije učenja

Donošenjem strategije ovoga Kurikuluma Vrtića teži se osiguranju uvjeta potrebnim za cjeloviti razvoj svakog djeteta.

Odgojno-obrazovne ishode donose odgojitelji i stručni suradnici poznavajući potrebe djece (tjelesne, emocionalne, spoznajne, socijalne, komunikacijske i sl.); te njihove individualne potencijale, a odnose se na razvoj temeljnih kompetencija: znanja, vještina, stavova, kreativnosti, inovativnosti, kritičkog mišljenja, inicijativnosti, estetskog vrednovanja, odgovornosti, odnosa prema sebi, drugima i okolini i dr. Pri tom je igra osnovni model učenja i cjelovitog razvoja djeteta. To se postiže otvorenim didaktičko-metodičkim sustavom koji djeci i djelatnicima u odgoju i obrazovanju omogućuje slobodu u izboru sadržaja, metoda i oblika rada što je preduvjet razvoja kreativnog mišljenja, autonomije i odgovornosti. Pri tom je zadaća odraslih pružati odgovarajuće poticaje i inicijativu za suradničko učenje.

Način na koji potičemo aktivno i suradničko učenje djece jest konstantno stvaranje primjerenog okruženja. Stimulirajuće okruženje jest ono u kojem prevladavaju pozitivne društvene interakcije i međusobno povjerenje. U takvom okruženju djeca razvijaju socijalne vještine i kompetencije.

Odgojitelji podržavaju suradničko učenje djece kroz posebne strategije podrške, odnosno stvarajući prostorni i materijalni kontekst, vremenski, socijalno-emocionalni i sl., vodeći pri tom računa o spoznajama psihologije ranog razvoja. Ovdje su posebno važne činjenice da dijete u procesu aktivnog učenja samo inicira aktivnosti na temelju vlastitih interesa, samo bira materijale i odlučuje što će s njima činiti.

U procesu aktivnog istraživanja materijala, tijekom kojeg dijete ima direktno iskustvo manipuliranja, preoblikovanja i kombiniranja, koristi se svim osjetilima a svoje iskustvo verbalizira.

Strategije podrške promatramo kroz :

a.) Prostorno-materijalni kontekst

Bogato i poticajno prostorno-materijalno okruženje omogućuje slobodan izbor aktivnosti djeci različitih interesa i razvojnih razina te međusobno stupanje u interakciju. Odgojitelj organizira prostor za igru djece u jasno prepoznatljive centre aktivnosti koji su djeci privlačni i ugodni za boravak, dajući osjećaj topline i sigurnosti. Materijali su složeni na dohvat djece u dovoljnim količinama, primjereni razvojnim kompetencijama i interesima djece, sigurni, uredni i estetski vrijedni. Pravilno strukturiran prostor svojim rasporedom centara djeci omogućuje različite socijalne interakcije u manjim ili većim grupama, ali istovremeno nudi priliku za osamu djeteta i njegovu samostalnu aktivnost. Kroz bogatu ponudu konkretnih i djetetu zanimljivih materijala potiče se aktivno konstruiranje znanja tj. učenje činjenjem. Raznovrsnost, dostupnost, količina i način ponude materijala promovira neovisnost i autonomiju učenja djeteta.

b.) Vremenski kontekst

Organizacija vremenskog konteksta je fleksibilna u smislu usklađivanja djetetovih potreba, interesa, njegovog biološkog ritma i rutine koju zahtjeva organizacija rada u Vrtiću. U promišljanju vremenskog konteksta osnovno je načelo da svaki trenutak življenja djeteta u vrtiću ima jednaku važnost i jednak odgojno-obrazovni potencijal.

c.) Komunikacijski kontekst

U interakciji s djetetom odgojitelj njeguje stav koji neće biti poučavateljski, već nedirektivni. U svrhu poticanja socio-emocionalnog razvoja kao temelja razvoja kompetentnog djeteta, odgojitelj razvija i njeguje empatijom vođenu komunikaciju s djetetom. Na taj način slijedi djetetove individualne potrebe i inicijativu. Uvažavajući sigurnost svakog djeteta, odgojitelj je djetetu emocionalno dostupan, komunicira s njim na način da mu pruža osjećaj ohrabrenja i podrške, prijateljstva, po potrebi utjehe, razvijajući osjećaje bliskosti i privrženosti. To čini promatrajući i prateći djetetovo ponašanje, njegovu verbalnu i neverbalnu komunikaciju. Djetetovu prirodnu potrebu da istražuje, upoznaje i razumije vlastito okruženje, odgojitelj podržava svojom zainteresiranošću, entuzijazmom i oduševljenjem. To čini i verbaliziranjem djetetovih postupaka, postavljanjem otvorenih i poticajnih pitanja te dijeljenjem optimističnih opažanja o svemu što nas okružuje. Pokazujući poštovanje i radosno zanimanje za sve ono što kod djeteta izaziva divljenje i čuđenje, odgojitelj stvara bazu za razvoj mašte i stjecanje novih spoznaja i iskustava. S obzirom na važnost razvoja sposobnosti samoregulacije ponašanja, odgojitelj usmjerava i prema potrebi modificira ponašanje djeteta, na način da djetetu daje jasne upute, da objašnjava posljedice pojedinog ponašanja, da dogovara jasna pravila te verbalnim i neverbalnim putem dijete opskrbljuje jasnim povratnim informacijama.

2. NAČELA DJEČJEG VRTIĆA

Poticanje cjelovitog kvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, razvoj dugoročno održivog plana internacionalizacije ustanove, integracija europske dobre primjerene prakse uz uvođenje inovativnih, suvremenih metoda rada, prepoznavanje vrtića kao vrtića otvorenog prema inkluzivnom odgoju i obrazovanju bitne su pretpostavke za naš Vrtić i odgojnu praksu.

Kurikulum Dječjega vrtića „Čarolija“ utemeljeni je na *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* i njime utvrđenim načelima te je usmjereni povećanju kvalitete cjelokupnog rada vrtića kroz načela kurikuluma vrtića koja čine vrijednosna uporišta kojima se osigurava unutarnja usklađenost svih sastavnica kurikuluma i partnersko djelovanje sudionika u izradi i primjeni kurikuluma.

Načela su sljedeća :

2.1. Fleksibilnost odgojno obrazovnog procesa

Temeljna pretpostavka za uspješno ostvarivanje navedenog načela u Vrtiću je fleksibilnost svih čimbenika odgojno-obrazovnog procesa, posebice onih profesionalno angažiranih i odgovornih za visoku razinu kvalitete ustanove u cjelini. Načelo fleksibilnosti odnosi se na usklađivanje organizacije rada s potrebama djece (sposobnosti i mogućnosti, interesi i ritam dana, prehrana, proces prilagodbe, inkluzija, materijalno okruženje, komunikacija čitavog osoblja). No da bi se načelo fleksibilnosti i ostvarilo nemoguće ga je promatrati izolirano od čimbenika kao što su: vođenje, materijalne, prostorne i organizacijske pretpostavke, te spremnost djelatnika za promjene. Prihvaćanjem i primjenom ovog načela omogućuje se razvoj vrtića u smjeru kvalitetne zajednice koja uči. U takvoj zajednici prihvaćaju se i stvaraju uvjeti za uspješno zadovoljavanje potreba pojedinaca, poštovanje njihovih prava i razvoj njihovih potencijala osobnim tempom.

U vrtiću nije primjereno postavljanje striktnih shema (vremenskih, prostornih, organizacijskih i sl.) jer one ograničavaju prihvaćanje individualno različitih ritmova djece tj. usporavaju i/ili onemogućavaju puninu razvoja njihovih potencijala.

Načelo fleksibilnosti također polazi od uvjerenja da je učenje aktivni, subjektivni proces konstruiranja znanja pojedinca, koje se izvana može samo pokrenuti, ali se njime ne može izravno upravljati te da se ono u različitim subjektima učenja (djece i odraslih) ne događa ni jednakim redoslijedom ni jednakom brzinom.

Primjena načela fleksibilnosti omogućuje cjelovito učenje djece aktivnim propitivanjem prethodno izgrađenih znanja i kontinuiranim izgrađivanjem novih.

Načelo fleksibilnosti ostvarivat će se uspješno u Vrtiću jer je ustrojen i organiziran tako da:

- omogućuje poštovanje prava svakog pojedinca u ustanovi,
- osigurava zadovoljenje specifičnih potreba, osobnih ritmova i individualnih strategija učenja.

2.2. Partnerstvo Vrtića s roditeljima i širom zajednicom

U odgoju djece svakodnevno sudjeluju s jedne strane roditelji, a s druge stručnjaci u dječjem vrtiću – odgojitelji i stručni suradnici. Važno nam je približiti naš Vrtić – kao socijalnu sredinu u kojoj dijete provodi velik dio dana, i obitelj kao primarnu socijalnu sredinu u kojoj dijete živi, jer dijete je osoba koja je pod utjecajem međudjelovanja čimbenika obje socijalne sredine i ti se čimbenici upotpunjuju, a ne razilaze.

Suradnja našeg Vrtića i obitelji osobito je naglašena tijekom prilagodbe djece na vrtić ili jaslice. Djelatnici vrtića kontinuirano komuniciraju s obiteljima kako bi što više saznali o podrijetlu djece i stekli uvid u njihove interese i potrebe te prilagodili okruženje ustanove obiteljskoj kulturi djeteta. Zadatak je roditelja u ovom smislu da bude podrška svojem djetetu u tom periodu i da informira odgojitelja o svim osobitostima svoga djeteta, a odgojitelja da kreira toplu i atmosferu za novo dijete i zadobije povjerenje u prvom redu roditelja, a onda postepeno kroz proces prilagodbe i djeteta. Odgojitelj u suradnji s roditeljem određuje ritam prilagodbe prema individualnim reakcijama djeteta. Obaveza roditelja u ovom, za njega i dijete često ne baš lakom periodu je da surađuje s odgojiteljem i stručnim timom jer jedino na taj način doprinosi uspješnoj prilagodbi djeteta. Suradnja je složen proces za koji je nužan preduvjet – zainteresiranost i motiviranost sudionika za suradnju i to kroz:

Obostrano informiranje

- kroz svakodnevne individualne razgovore roditelja i odgojitelja prilikom dolaska u vrtić ili odlaska djeteta iz vrtića – razmjena ponekad i vrlo bitnih informacija „na brzinu“,
- kroz komunikaciju putem „Kutića za roditelje“ na panoima jer se ondje često nalaze važne informacije i obavijesti ,
- kroz prethodno dogovorene individualne razgovore roditelja i odgajatelja prema potrebi i/ili želji roditelja,
- kroz ankete i upitnike uz pomoć kojih se od roditelja prikupljaju bitne informacije o raznim pitanjima.

Stjecanje znanja potrebnih za odgoj djece

- kroz roditeljske sastanke, na koje je važno potaknuti roditelje na odaziv,
- kroz grupni rad u vidu radionica prema potrebama i željama roditelja,
- kroz pisane materijale koji se dijele roditeljima, ili koji se nalaze na panoima,
- kroz individualne razgovore s članovima stručnog tima prema potrebi, a koje roditelj može i sam zatražiti.

Zajedničko življenje djece, roditelja i odgojitelja

Roditelje tj. skrbnike djeteta treba prihvaćati i poštovati kao ravnopravne članove vrtića – partnere, koji ustanovu obogaćuju svojim individualnim posebnostima i time pridonose kvaliteti ustanove u cjelini. Kvalitetan partnerski odnos odgajatelja i roditelja tj. skrbnika djece ostvaruje se u uvjetima u kojima je roditeljima tj. skrbnicima omogućeno provođenje vremena sa svojom djecom u odgojnim skupinama, praćenje i djelatno sudjelovanje u neposrednome odgojno-obrazovnom procesu te upoznavanje vlastite djece u drukčijem kontekstu od obiteljskoga i uključivanje u zajedničko donošenje odluka vezanih uz razvoj, učenje i socijalni život djece u

grupi. Vrtići trebaju stvarati uvjete za poticanje sudjelovanja roditelja u planiranju, realiziranju i evaluaciji odgojno-obrazovnog procesa.

Otvorena i ravnopravna komunikacija roditelja tj. skrbnika djeteta i odgajatelja u ustanovi te ostalih stručnih djelatnika vrtića (pedagog, psiholog, stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila) ima zajednički cilj: **primjereno odgovoriti na individualne i razvojne potrebe djeteta i osigurati potporu njegovu cjelovitom razvoju.**

U Vrtiću su djelatnici senzibilizirani za prepoznavanje specifičnih potreba roditelja djece te im omogućuju dobivanje odgovora na pitanja koja ih opterećuju. Suvremeno roditeljstvo shvaća se kao proces, uloga i kao odnos u stalnoj promjeni i interakciji sa širim društvenim kontekstom pa je važno da vrtić prepozna i odgovori na one potrebe roditelja tj. skrbnika djeteta koje su im u određenoj fazi njegova roditeljstva prioritet (u ponudi primjerenih programa za njegovo dijete, u fleksibilnoj organizaciji prihvata djeteta, u prilagođavanju dnevnog ritma (prehrana, dnevni odmor) i sl.

Roditelji su partneri u vrtiću-zajednici koja uči te promotori odgojno-obrazovnog procesa i posrednici prema lokalnoj zajednici. Senzibiliziranje lokalne zajednice, ali i šire društvene zajednice za potrebe ustanove, zajednička je zadaća kako zaposlenika ustanove tako i roditelja.

2.3. Kontinuitet u odgojno obrazovnom radu

Osiguravanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju jedna je od iznimno važnih zadaća *Nacionalnoga kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* jer stvara polazište i osigurava uvjete za zadovoljenje jednog od temeljnih prava djeteta – prava na odgoj i obrazovanje.

Pretpostavke za uspostavljanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju su:

- kvalitetna suradnja u sklopu i među različitim razinama odgojno-obrazovnog sustava,
- kvalitetna suradnja svih podsustava s obiteljima djece i lokalne zajednice.

Osnovni cilj kvalitetne suradnje/partnerstva među podsustavima i njihove kvalitetne suradnje s obiteljima i lokalnom zajednicom jest premošćivanje barijera koje izazivaju stres i nezadovoljstvo u djece, roditelja i prosvjetnih djelatnika prije i tijekom prijelaza u sklopu podsustava te među sustavima.

Temeljna zadaća *Nacionalnoga kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* jest osigurati pretpostavke za nesmetanu i što „prirodniji“ kontinuitet u odgoju i obrazovanju i to:

- suradnjom vrtića i škole - podrazumijeva zajedničko djelovanje svih sudionika koje je usmjereno na dijete i njegovu dobrobit, vodeći računa ponajprije o psihofizičkim osobinama djece, njihovim potrebama i mogućnostima, a u cilju cjelovitog razvoja, odgoja i obrazovanja djece;
- napređivanjem uvjeta za kvalitetan odgojno-obrazovni kontinuitet koji omogućavaju kompetentni stručnjaci svih stručnih profila u odgojno-obrazovnim ustanovama koji stalno podižu razinu svoje osobne i profesionalne kompetencije (cjeloživotno učenje).

2.4. Otvorenost za kontinuirano učenje, promjene i unapređivanje

Načelo otvorenosti pretpostavlja osnaživanje (senzibiliziranje za problem), poticanje i motiviranje čitavog osoblja na profesionalni i stručni razvoj (team bilding, uključenost u suvremene procese za poboljšanje odgojno obrazovnog rada – primjeri dobre europske prakse), jačanje identiteta vrtića, diseminacija pozitivnih iskustava.

Podlogu tvorbe *Kurikuluma ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja* predstavlja okruženje vrtića, a ne izdvojeni sadržaji učenja ili predmetna područja. Briga o postizanju i održavanju kvalitete tog okruženja predstavlja temeljni preduvjet kvalitete odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću. Otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređivanje prakse moguće je osnaživati uz pomoć:

- kontinuiranog istraživanja i unapređivanja kvalitete odgojno-obrazovnog procesa od samih odgojitelja i drugih stručnih djelatnika vrtića,
- osposobljavanja odgojitelja i drugih stručnih djelatnika Vrtića za istraživanje i aktivno promišljanje vlastite odgojno-obrazovne prakse (na razini inicijalnog obrazovanja i profesionalnog razvoja) u smjeru razvoja refleksivne prakse i refleksivnog profesionalizma,
- povezivanja svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa koji su spremni učiti, istraživati i mijenjati odgojnu i obrazovnu praksu i dijeliti to iskustvo s drugima (posebice su stručnjacima i roditeljima) u zajednice koje uče.

3. VRIJEDNOSTI KURIKULUMA VRTIĆA

Temeljne vrijednosti koje ugrađujemo u ovaj dokument zacrtane su *Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*, a proizlaze iz opredijeljenosti hrvatske obrazovne politike za cjeloviti osobni razvoj djeteta, za čuvanje i razvijanje nacionalne, duhovne, materijalne i prirodne baštine Republike Hrvatske, za europski suživot te za stvaranje društva znanja i vrijednosti koje će omogućiti napredak i održivi razvoj. Vrijednosti predstavljaju stalni orijentir za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ciljeva i potku odgojno-obrazovnog sustava od rane predškolske dobi djeteta do završetka njegova školovanja. Vrijednosti koje unaprjeđuju intelektualni, društveni, moralni i duhovni razvoj djece su:

Znanje

- omogućuje razumijevanje i kritičko promišljanje svega što ga okružuje, snalaženje u novim situacijama te uspjeh u kasnijim etapama obrazovanja,
- dijete u Vrtiću znanje stječe aktivno, oslanjajući se na svoj urođeni istraživački i otkrivački potencijal,
- važno je djetetu osigurati radost otkrivanja i učenja koje se najviše oslanja na igru i druge zanimljive aktivnosti.

Omogućiti djeci da učenjem kroz igru, čineći i družeći se s vršnjacima stječu kompetencije na osobnoj i zajedničkoj razini, da budu aktivni, da jačaju i razvijaju vlastiti otkrivački potencijal i da uživaju u tome. Znanje djetetu omogućuje snalaženje u novoj situaciji, promišljanje i time dijete u

Vrtiću kroz svoj urođeni istraživački potencijal u igri te interakciji sa vršnjacima i okolinom savladava razne strategije učenja. U tim uvjetima dijete svakodnevno stječe kompetenciju „učenja učenja“ što je temelj cjeloživotnog učenja.

Identitet

- izgradnja osobnog, kulturnog i nacionalnog identiteta djeteta,
- osnaživanje djeteta da bude dosljedno samo sebi, razvija samopoštovanje, stvara pozitivnu sliku o sebi te izgrađuje osjećaj sigurnosti u susretu s novim ljudima,
- podrazumijeva odstupanje od stereotipa i predrasuda bilo koje vrste te prihvaćanje individualnih posebnosti svakog djeteta.

Živimo u svijetu gdje globalizacija nameće svoj ritam. Dolazi do miješanja različitih kultura i religija te današnji koncept odgoja i obrazovanja zahtijeva od Vrtića kao ustanove da omogući oblikovanje identiteta djeteta, a da sačuva svoj nacionalni identitet i kulturu. Vrtić će raditi na vrijednosti prepoznavanja, razumijevanja i osnaživanja osobnosti svakog djeteta; pomoći djetetu da bude samostalno, privrženo, da voli Vrtić, drugu djecu i prostor, ljude u njemu (individualizacija: to sam ja, to smo mi, ja sam drugačiji) VI teorija – **sva su djeca sposobna i inteligentna.**

Humanizam i tolerancija

- podrazumijevaju prihvaćanje i poštovanje živog bića i njegova dostojanstva,
- razvoj senzibiliteta djece za potrebe drugih, prihvaćanje drugih i shvaćanje važnosti međusobne povezanosti s njima,
- oblikovanje odgojno-obrazovnog pristupa temeljenog na suosjećanju, prihvaćanju i međusobnom pružanju potpore, kao i osposobljavanju djeteta za razumijevanje svojih prava, obveza i odgovornosti te prava, obveza i odgovornosti drugih,
- potrebno je napustiti unificirane, jedinstvene standarde za svu djecu u korist poštovanja i prihvaćanja različitosti djece (djeca s posebnim potrebama).

Humanizam i tolerancija podrazumijevaju prihvaćanje i poštovanje svakog živog bića i njegova dostojanstva - prihvaćanjem djeteta takvo kakvo je. U Vrtiću slavimo i poštujemo različitosti, upoznajemo kulture drugih naroda, gradimo skrbne odnose sa drugima, surađujemo s drugim ustanovama, posjećujemo galerije, sa roditeljima se ostvaruju projekti na slične teme gdje se moralno, materijalno i duhovno utječe na podizanje kvalitete života odnosno zajednice.

Prikupljaju se donacije u novcu, hrani ili odjeći gdje obitelj zajedno sa djetetom koje pohađa naš Vrtić aktivno sudjeluje te time odgojno obrazovni proces u vrtiću temeljimo na suosjećanju sa drugima, njihovim potrebama te pružanju potpore.

Uz afirmaciju humanizma i tolerancije dijete se paralelno osposobljava da razumije svoja prava, obveze, odgovornosti, ali i obveze i odgovornosti drugih. Dakle iz konteksta proizlazi da su humanizam i tolerancija nužni za uspješno snalaženje kroz život, te da se ostvaruju razvojem senzibiliteta djece za potrebe drugih.

Odgovornost

- prema prirodi općem društvenom dobru te prema sebi samima i drugima,
- odgovorno ponašanje pretpostavlja smislen i savjestan odnos između osobne slobode i odgovornosti djeteta,
- djeci treba omogućiti slobodu izbora aktivnosti, sadržaja, partnera, prostora i načina oblikovanja aktivnosti te ih poticati da uče preuzimati odgovornost za svoje izbore,
- samo procjena vlastitog djelovanja, mišljenja, učenja je osnovni alat razvoja odgovornosti.

Odgovornost podrazumijeva odgovorno ponašanje i smislen i savjestan odnos između osobne slobode i odgovornosti djeteta. Vrijednost koju naš Vrtić ugrađuje u sustav odgoja i obrazovanja jeste sloboda izbora u smislu izbora prijatelja, aktivnosti i sadržaja, načina oblikovanja, komunikacijske sposobnosti, smisao za red, ali i sustavno potičemo svako dijete da za svoj izbor mora naučiti i preuzeti odgovornost.

Autonomija

- usmjeravanje razvoja samostalnog mišljenja, odlučivanja i djelovanja djeteta,
- razvija se poticanjem inicijative samog djeteta u oblikovanju vlastitih aktivnosti,
- dijete se potiče na donošenje samostalne odluke, vršenje izbora, ostvarenje vlastitih prava te iznošenje vlastitog mišljenja i zauzimanje vlastitog stava.

Autonomija se razvija poticanjem djeteta da se samo organizira prilikom donošenja neke odluke i izbora, te da iznese vlastiti stav i zastupa vlastito mišljenje. Na taj način dijete razvija neovisnost, samopouzdanje i kritičko mišljenje (proces prilagodbe djeteta na vrtić, fleksibilna organizacija procesa - spavanje, hranjenje).

Kreativnost

- prihvaćanje prirodne kreativnosti djeteta koju tijekom odgojno-obrazovnog procesa treba njegovati, poticati i razvijati raznim oblicima izražavanja i stvaranja,
- poticanje razvoja divergentnog mišljenja djeteta i to u svim vrstama aktivnosti, područjima učenja i komunikaciji,
- poticanje mogućnosti raznovrsnog izražavanja, rješavanja problema , divergentnog i kreativnog mišljenja te osobnog stvaralaštva (važan je proces učenja, a ne rezultat),
- poticati prirodnu znatiželju, djetetove ideje i inovacije u igri , izričaju (likovnom , glazbenom , scenskom), u odnosu prema sebi i drugima, u komunikaciji , govoru, u materijalima, u mišljenju.

Vrtić djetetu mora osigurati raznovrsne mogućnosti izražavanja i stvaralaštva kao malog bića koje svojom kreativnošću i originalnošću iscertava svoj prirodni talent kroz razne oblike prerade vlastitih ideja u ostvarenja.

4. CILJEVI KURIKULUMA VRTIĆA

Sukladno razvojnom planu naše Ustanove postavljeni su slijedeći razvojni ciljevi:

- nastaviti poticanje višestrukih inteligencija, unapređivanje različitih kompetencija i sposobnosti djece: sposobnosti učenja (učiti kako učiti), sudjelovanja djeteta suradničkim aktivnostima, odgovornog ponašanja prema sebi, drugima i okruženju, snalaženja u novim nepredvidivim situacijama, sposobnost samostalnog djelovanja, mišljenja i odlučivanja,
- poticanje kreativnog i kritičkog mišljenja djece, posebice sposobnosti samo procjene vlastitog napredovanja i različitih postignuća,
- unapređivanje suradnje s roditeljima kroz sve oblike, posebice motiviranje za aktivno sudjelovanje u kreiranju kurikuluma Vrtića,
- povećati planiranje temeljeno na praćenju individualnih kompetencija djece.

Kurikulum Dječjeg vrtića „Čarolija“ usmjeren je ka ostvarivanju ciljeva zacrtanih *Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*, a ti se ciljevi odnose na:

4.1. Ostvarivanje dobrobiti za dijete

Djetetov razvoj počinje upoznavanjem samog sebe i otvara se u svijet i odnose s drugima. Svojim ćemo radom brinuti da osiguramo izazove koji će omogućiti raznolikost iskustava kojima će djeca uz vlastitu aktivnost stjecati znanja i iskustva o svijetu što ih okružuje, a istovremeno razvijati sposobnosti za razvoj uma i mašte, prosuđivanje i osjećaj odgovornosti.

Djetetu će se nastojati u neposrednom okruženju osigurati sve što mu je potrebno za osobni razvoj koji je u skladu s njegovom prirodom. Luevenova skala dobrobiti za dijete:

Osobna, emocionalna i tjelesna dobrobiti (zdravlje- sigurnost- emocije) koja uključuje:

- osiguravanje higijenskih, prehrambenih i kreativnih navika (preduvjet zdravlja),
- uživanje u različitim interakcijama i aktivnostima,
- otvorenost,
- smirenost,
- samo prihvaćanje (ne potiskivanje emocija, prihvaćanje sebe),
- samopoštovanje i samosvijest,
- sposobnost privremene odgode zadovoljavanja svojih potreba,
- razvoj identiteta,
- promišljanje vlastitih aktivnosti.

Subjektivan osjećaj: biti zdrav, zadovoljan i osjećati se dobro.

Obrazovna dobrobit koja uključuje:

- radoznalost i inicijativnost djeteta (učenje kroz igru, aktivno istraživanje i razmišljanje, uočavanje uzroka i posljedica),
- kreativnost, stvaralački potencijal,
- uvažavanje djetetovih teorija (ideje i inicijative) u odnosu na odnose u prirodi, društvu, fizičkom i materijalnom svijetu,
- percepcija sebe kao osobe koja može i voli učiti,
- otkrivanje radosti i korisnosti učenja,
- propitivanje vlastitih teorija i ideja,
- stvaranje i zastupanje novih ideja,
- samo procjenu djeteta u području učenja,
- zakupljenost odnosno visoka uključenost djeteta u odgojno obrazovne aktivnosti,

Socijalna dobrobit koja uključuje:

- osjećaj pripadanja djece i njihovih roditelja, jednake šanse za svako dijete,
- razumijevanje i prihvaćanje drugih i njihovih različitosti,
- aktivno sudjelovanje, pregovaranje i konstruktivno rješavanje konfliktnih situacija,
- potiče se među vršnjačko učenje,
- uspostavljanje, razvijanje i održavanje kvalitete odnosa djeteta s drugo djecom i odraslima,
- verbalna i neverbalna i pozitivna komunikacija, različite kulturne vrijednosti,
- različiti načini kreativnosti i osobnog izričaja,
- osjećaj prihvaćenosti i pripadanja,
- odgovorno ponašanje djeteta prema sebi i drugima.

4.2. Cjelovit razvoj, odgoj i učenje djece te razvoj kompetencija

Kod postignuća navedenog cilja naglasak se stavlja na shvaćanje djeteta kao cjelovitog bića i prihvaćanje njegova učenja u organizaciji odgojno – obrazovnog procesa. Poznato je da dijete uči čineći, uči četiri do pet stvari odjednom i pri tome se igra. Zaštita, njega, odgoj i obrazovanje su segmenti odgojno-obrazovnog procesa koji moraju biti prisutni u svim segmentima zajedničkog života u vrtiću – djeteta sa drugom djecom i odraslima.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje odražava sljedeće:

- kompetencije djeteta su **razvojne** pa se potiče i prati njihov razvoj kontinuirano,
- uspješnost djeteta u nekoj aktivnosti određuje splet više različitih kompetencija pa se kompetencije djece procjenjuju **cjelovito**,
- djeca jednake kronološke dobi mogu se uvelike razlikovati po svojim razvojnim mogućnostima i kompetencijama, pa se kompetencije potiču i promatraju u kontekstu razvojnih mogućnosti svakog djeteta posebno, **a ne njegove kronološke dobi**.

Načini na koji će se u Vrtiću poticati razvoj kompetencija:

- kroz suradnju s roditeljima i užim okruženjem djeca će stjecati kulturne i građanske kompetencije, omogućit će im se i razvoj poduzetničkih i samoinicijativnih (učini to sam),
- kroz sva područjima razvoja i sposobnosti potrebnih za cijelo životno učenje, a naročito : lingvističke, matematičko-logičke, prostorne emocionalne, glazbene, prirodoslovne i egzistencijalističke (VI teorija).

Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje

Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje potiče se i osnažuje razvoj osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje, koje je obrazovna politika RH prihvatila iz EU te su integrirane u našoj ustanovi, a to su:

1. Komunikacija na materinskom jeziku (podloga za razvoj rane pismenosti)

Navedena kompetencija osnažuje dijete za pravilno usmeno izražavanje, bilježenje vlastitih misli, osjećaja, doživljaja i iskustava u različitim aktivnostima. U ranoj i predškolskoj dobi bilježenje može imati oblik grafičkih ili nekih drugih reprezentacija koje predstavljaju podlogu za razvoj rane pismenosti. Zato se u ranoj i predškolskoj dobi u djece potiče razvoj svijesti o različitim mogućnostima bilježenja vlastitih ideja i njihovoj praktičnoj uporabi te razumijevanje važnosti i korisnosti pisanja. Komunikacija na materinskome jeziku uključuje i razvoj svijesti djeteta o utjecaju jezika na druge i potrebi uporabe jezika na pozitivan i društveno odgovoran način. Ova kompetencija razvija se u takvoj organizaciji odgojno-obrazovnoga procesa vrtića koja se oslanja na stvaranje poticajnoga jezičnog okruženja te poticanje djece na raznolike socijalne interakcije s drugom djecom i odraslima.

2. Komunikacija na stranim jezicima (situacijski pristup)

Dijete rane i predškolske dobi strani jezik uči u poticajnome jezičnom kontekstu, u igri i drugim za njega svrhovitim aktivnostima. *Situacijski pristup* učenju kod učenja stranog jezika djetetu omogućuje upoznavanje, razumijevanje i smisleno korištenje stranoga jezika u nizu različitih aktivnosti i situacija. Poučavanje stranoga jezika ne provodi se posebnim metodičkim postupcima, nego je utkan u svakidašnje odgojno-obrazovne aktivnosti Vrtića. Razvoju ove kompetencije pridonosi i poticanje međukulturnoga razumijevanja i komunikacije djece s drugim subjektima u odgojno-obrazovnoj ustanovi kao i s onima izvan nje.

3. Matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju

Matematička kompetencija razvija se poticanjem djeteta na razvijanje i primjenu matematičkoga mišljenja u rješavanju problema, u različitim aktivnostima i svakidašnjim situacijama. Prirodoslovna kompetencija razvija se poticanjem djeteta na postavljanja pitanja, istraživanje, otkrivanje i zaključivanje o zakonitostima u svijetu prirode te primjenu prirodoslovnoga znanja u svakidašnjem životu. Ove kompetencije također uključuju i razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom djelatnošću te odgovornosti pojedinca za njih, kao i očuvanje prirode i njezinih resursa, a razvijaju se u takvoj organizaciji odgojno-obrazovnoga procesa Vrtića koja se oslanja na stvaranje poticajnoga matematičkoga i prirodoslovnoga okruženja.

4. **Digitalna kompetencija** (upoznavanje s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom)

Spomenuta kompetencija razvija se upoznavanjem djeteta s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom i mogućnostima njezine uporabe u različitim aktivnostima. Ona je u Vrtiću važan resurs učenja djeteta, dokumentiranja odgojno-obrazovnih aktivnosti i pomoć u osposobljavanju djeteta za samo evaluaciju vlastitih aktivnosti i procesa učenja. Ova kompetencija razvija se u Vrtiću u kojem je djeci omogućeno korištenje računala u aktivnostima planiranja, realizacije i evaluacije odgojno-obrazovnoga procesa.

5. **Učiti kako učiti** (osposobljavanje djeteta za osvještavanje procesa vlastitog učenja)

Ova kompetencija razvija se osposobljavanjem djeteta za osvještavanje procesa vlastitog učenja te uključivanjem djeteta u planiranje i organiziranje tog procesa. *Učiti kako učiti* zahtijeva preusmjerenje pozornosti odgojitelja sa sadržaja poučavanja na procese učenja djeteta te poticanje djeteta na stvaranje strategije vlastitog učenja.

6. **Socijalna i građanska kompetencija** (poticanje djeteta na odgovorno ponašanje)

Socijalna i građanska kompetencija razvijaju se poticanjem djeteta na odgovorno ponašanje, pozitivan i tolerantan odnos prema drugima, međuljudsku i međukulturnu suradnju, uzajamno pomaganje i prihvaćanje različitosti; samopoštovanje i poštovanje drugih te osposobljavanje za učinkovito sudjelovanje u razvoju demokratskih odnosa u Vrtiću, zajednici i društvu na načelima pravednosti i mirotvorstva. Ove kompetencije razvijaju se u Vrtiću koji se oslanja na poticanje djece na iznošenje i argumentiranje svojih stajališta te uključivanje djece u donošenje odluka koje se odnose na njihovo življenje u Vrtiću.

7. **Inicijativnost i poduzetnost** (uključuju stvaralaštvo i inovativnost djeteta)

Inicijativnost i poduzetnost odnose se na sposobnost djeteta da vlastite ideje iznosi i ostvaruje u različitim aktivnostima i projektima. One uključuju stvaralaštvo, inovativnost i spremnost djeteta na preuzimanje rizika i samoorganiziranje vlastitih aktivnosti te planiranje i vođenje vlastitih aktivnosti i projekata. Ove kompetencije čine temelj stjecanja različitog znanja, vještina i sposobnosti djeteta te razvoj njegova samopouzdanja i samopoštovanja. One se razvijaju u takvoj organizaciji odgojno-obrazovnoga procesa Vrtića koja se oslanja na osiguranje primjerene potpore djetetu da svoje ideje i zamisli propituje i isprobava.

8. **Kulturna svijest i izražavanje** (poticanje stvaralačkog izražavanja)

Kulturna svijest i izražavanje razvijaju se poticanjem stvaralačkog izražavanja ideja, iskustva i emocija djeteta u nizu umjetničkih područja koja uključuju glazbu, ples, kazališnu, književnu i vizualnu umjetnost. One se osnažuju i razvojem svijesti djeteta o lokalnoj, nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini i njihovu mjestu u svijetu. Ove kompetencije razvijaju se u našem Vrtiću čije okruženje zadovoljava visoke estetske standarde i u kojemu se djeca potiču na različite oblike stvaralačke prerade svojih doživljaja i iskustava, u nizu umjetničkih područja i izražajnih medija.

5. ODNOS NACIONALNOG KURIKULUMA ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE I KURIKULUMA VRTIĆA TE KURIKULUMA PREDŠKOLE

5.1. ODNOS NACIONALNOG KURIKULUMA ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE I KURIKULUMA VRTIĆA

Kurikulum dječjeg vrtića „Čarolija“ osnova je na kojoj se temelji odgojno-obrazovni rad u našem Vrtiću, te predstavlja odraz naše vlastite odgojno-obrazovne filozofije i temelj naše prakse. Sadrži našu misiju i viziju, te počiva na ciljevima, polazištima i načelima *Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*.

Kurikulum Vrtića je odgojno obrazovna koncepcija te predstavlja način provedbe *Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* s obzirom na kulturu i tradiciju okruženja u kojem se ustanova nalazi, a određuje ga kvaliteta prostorno-materijalnog i socijalnog okruženja te organizacijska kultura koja će se kontinuirano unapređuje.

Dijete, sukladno svojim potrebama, interesima i mogućnostima, slobodno bira sadržaje i partnere svojih aktivnosti, istražuje i uči na način na koji je njemu svrhovit. Djeca uče aktivno, sudjelujući, čineći, surađujući s drugima. Djetetov razvoj počinje upoznavanjem samog sebe i otvara se u svijet i odnose s drugima. Sam razvoj odgojno-obrazovne prakse i kurikulumu Vrtića treba shvatiti kao kontinuirani proces.

Svojim ćemo radom brinuti da osiguramo izazove koji će omogućiti raznolikost iskustava kojima će djeca uz vlastitu aktivnost stjecati znanja i iskustva o svijetu što ih okružuje, a istovremeno razvijati sposobnosti za razvoj uma i mašte, prosuđivanje i osjećaj odgovornosti.

Za uspješan odgoj djeteta značajan je odnos obitelji i ustanove, obitelj i Vrtić u utjecaju na dijete međusobno se povezuju i isprepliću. U tom odnosu važna je podjela odgovornosti i različitih nadležnosti. U našem Vrtiću posebno mjesto u radu zauzima građenje profesionalnih, suradničkih i partnerskih odnosa s roditeljima. U tom kontekstu osobit trud ulaže se u stvaranje osobno i socijalno potkrepljujućih situacija za aktivnu i ravnopravnu interakciju i komunikaciju odgajatelja i roditelja.

Vrtić predstavljaju i zaposlenici koji svojim znanjem, kompetencijama, vrijednostima i kulturom življenja omogućuju kvalitetu življenja u Vrtiću svoj djeci i ujedno razvijaju identitet i posebnost svakog pojedinca. Život i rad u Vrtiću temelji se na međusobnoj odgovornosti i razvijanju kulture dijaloga usmjerenog na dobrobit djeteta, te kvalitetno reagiranje i konstruktivno rješavanje problema vezanih uz odgoj i razvoj djece.

Ostvarivanje kvalitetnog kurikulumu Vrtića podrazumijeva *stvaranje odgovarajućih organizacijskih uvjeta koji se temelje na suvremenom shvaćanju djeteta* koja su navedena u nastavku.

5.1.1. Suvremena shvaćanja djeteta i organizacija odgojno obrazovnog procesa

Ovdje, u našem Vrtiću smo zbog djece i za djecu kojoj želimo omogućiti sigurno i poticajno okruženje za rast i razvoj. Roditelje ćemo dosljedno i korektno izvješćivati o razvoju njihovog djeteta, a skrbit ćemo i za vlastiti stručni i profesionalni razvoj.

Dijete je cjelovito biće

Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja temelji se na cjelovitom shvaćanju procesa njege, odgoja i učenja djece, koji su međusobno povezani i utkani u svaki segment zajedničkog življenja djeteta s drugom djecom i odraslima u vrtiću. Kvaliteta odgoja i obrazovanja djece proizlazi iz kvalitete njihova svakidašnjeg življenja u Vrtiću i toj se kvaliteti posvećuje velika pažnja. Odgojno-obrazovni proces zahtijeva visoku razinu prilagodljivosti konkretnim mogućnostima, potrebama, sposobnostima i interesima djece te se oblikuje cjelovito, ne dijeli se sadržajno niti vremenski.

Naš Vrtić je mjesto cjelovitog razvoja, odgoja i učenja djeteta

U njemu se u svim odgojnim skupinama kontinuirano stvara poticajno odgojno-obrazovno okruženje u kojem dijete ima priliku ostvariti raznovrsne interakcije s prostorom, materijalima, drugom djecom i odraslima. Odgojno-obrazovni proces oblikuje se tako da u sobama dnevnog boravka svaka aktivnost istovremeno podupire različite aspekte djetetovog razvoja i ujedinjuje različita područja učenja istovremeno, potiču se samoinicirane i samoorganizirane aktivnosti te osiguravaju prilike da djeca svoje aktivnosti razvijaju na način koji je za njih svrhovit. Osnažuje se njihova prirodna znatiželja, poštuju njihovi interesi i potrebe te ih se potiče na samoprocjenu i preuzimanje odgovornosti za svoje vlastite izbore i ponašanje.

Dijete je istraživač i aktivni stvaratelj znanja

Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja polazi od shvaćanja učenja djeteta kao rezultata njegova aktivnog i angažiranog sudjelovanja u različitim aktivnostima. Djeca uče u igri te uz istraživačke i druge aktivnosti koje su za njih svrhovite, tj. neposrednim iskustvom s raznovrsnim resursima učenja. Pritom stupaju u raznovrsne interakcije s drugom djecom i odraslima koji ih podržavaju. Osnažuje se samoorganizacijski, istraživački i otkrivački potencijal aktivnosti djece te se osiguravaju oni oblici odgojiteljeve potpore koji angažiraju misaone kapacitete djece i koji ih potiču na refleksiju o vlastitim iskustvima.

Naš Vrtić je mjesto istraživanja, otkrivanja i aktivnog učenja

U njemu se organizira okruženje u kojem je djeci omogućeno istraživanje različitih fenomena i stjecanje raznovrsnih iskustava i znanja. U takvom okruženju djeca samostalno biraju aktivnosti kojima će se baviti i partnere u aktivnosti i procesu učenja. Potiče ih se na istraživanje, otkrivanje i rješavanje problema, na propitivanje, interpretiranje i ponovno interpretiranje postojećih iskustava i pretpostavki. Djeca se potiču na planiranje, organiziranje i reflektiranje o vlastitim aktivnostima i procesu učenja, uz neizravne oblike potpore odgajatelja koji potiču samostalno dječje razmišljanje, otkrivanje i rješavanje problema. Na taj način potiče se dječja autonomija i emancipacija u procesu učenja te prihvaća njegova vlastita dinamika i samoregulacija.

Dijete je socijalni subjekt sa specifičnim potrebama, pravima i kulturom

Dijete je individuum kojeg obilježavaju njegove jedinstvene kvalitete i ima vlastito mišljenje, kulturu i prava. Svako dijete, neovisno o kronološkoj dobi, razvojnim mogućnostima i posebnim potrebama, ili pak vjerskim, nacionalnim, ekonomskim i drugim posebnostima njegove obitelji, predstavlja ravnopravnu i jednako vrijednu jedinku, sa svojim jedinstvenim potrebama, mogućnostima i pravima.

Djeca s posebnim potrebama i pravima smatraju se ravnopravnim članovima zajednice koji su aktivno uključeni u sve segmente redovitoga odgojno-obrazovnog procesa.

Vrtić nastoji biti mjesto kvalitetnih odnosa, suradnje, tolerancije i demokratskog življenja

Vrtić njeguje fleksibilan pristup u oblikovanju odgojno-obrazovnog procesa te nastoji napustiti svaki oblik uniformiranja aktivnosti djece. Prepoznavamo i prihvaćamo individualizam svakog djeteta, kao i svaki oblik različitosti djece i njihovih obitelji, stvarajući tako inkluzivno okruženje. Osiguravamo svoj djeci jednaka prava i sva prava zajamčena *Konvencijom o pravima djeteta*. Potičemo razvijanje recipročnih odnosa djece s drugom djecom i odraslima u ozračju tolerancije i povjerenja, potičemo na učenje komunikacijskih tehnika i socijalno prihvatljivog ponašanja. Nastojimo održati partnerstvo s roditeljima i skrbnicima djeteta te širom socijalnom zajednicom.

Dijete je kreativno biće sa specifičnim stvaralačkim i izražajnim potencijalima

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje polazi od shvaćanja djeteta kao kreativnog bića sa specifičnim stvaralačkim i izražajnim potencijalima.

Djeca imaju različite mogućnosti simboličkog izražavanja, koje uključuju likovne, grafičke, verbalne, gestikulacijske i mnoge druge ekspresivne modalitete. Različite kognitivno-simboličke ekspresije djece shvaćaju se kao integralni dio cjeline odgojno-obrazovnoga procesa. Korištenje različitih izražajnih medija olakšava razumijevanje djece s drugom djecom i odgojiteljima, potiče razvoj novog znanja i te vodi k afirmaciji stvaralačkih potencijala djece.

Naš Vrtić je mjesto stvaranja i izražavanja djece u različitim izražajnim formama

Radimo na osnaživanju različitih simboličkih izričaja djeteta, uključujući likovne, grafičke, pokretne, verbalne, gestikulacijske i druge ekspresivne modalitete. Djecu pritom potičemo na korištenje različitih izražajnih medija, te stvaralačko izražavanje vlastitih ideja, iskustava i emocija. Posebno se potiču aktivnosti djece koje uključuju kreativno stvaranje, a ne samo uvježbavanje i ponavljanje. Nastojimo napustiti sve klišeje i sheme u svakom aspektu odgojno-obrazovnog procesa. Djecu potičemo na uočavanje detalja, čuđenje i fascinaciju njima, na promišljanje o novim perspektivama i mogućnostima izražavanja. Posebnu pažnju pritom posvećujemo samom procesu stvaranja i izražavanja, a ne samo rezultatu tog procesa.

Dijete je aktivni građanin zajednice

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje polazi od shvaćanja djeteta kao aktivnoga građanina zajednice, koji ima vlastita prava i u stanju je aktivno sudjelovati u oblikovanju života zajednice Vrtića, zajedno sa svojom obitelji i širom zajednicom.

Ostvarivanje prava djeteta na sudjelovanje, koje se ističe i u *Konvenciji o pravima djeteta*, predstavlja važan preduvjet razvoja njegovih različitih, a osobito građanskih kompetencija. One se razvijaju poticanjem razvoja samostalnog i kritičkog mišljenja djece te ohrabriranjem djece na donošenje vlastitih sudova. U djece se potiče razvoj sposobnosti kako bi se razvijali u aktivne, odgovorne i inicijativne osobe.

5.1.2. Organizacija odgojno obrazovnoga procesa u Vrtiću

U našem Vrtiću odgojno-obrazovni rad organiziramo u dobno mješovitim skupinama. Mješovite skupine su dvije jaslična od 1. do 3. godine i dvije vrtićne skupine u dobi od 3. do 7. godine starosti djece. Obzirom da kriterij za organiziranje odgojnih skupina ne mora biti njihova kronološka dob, stvaranjem mješovite dobne skupine nastoji se izbjeći normirano ozračje, a postići ono koje je prirodnije i životno uobičajeno. Dijete tako ima priliku doživjeti sebe u različitim odnosima, s ljudima različite mentalne i kronološke dobi, različitih razvojnih i individualnih osobitosti. Na taj način djeca različite starosti izmjenjuju vlastita iskustva, mlađa djeca uče od starijih, a stariji na taj način organiziraju svoje znanje i potvrđuju kompetenciju. Obitelj također uključuju ljude različitih generacija pa takvo okruženje pruža priliku za promatranje, oponašanje i stjecanje širokog raspona različitih vještina. Osim toga i grupe djece koje se spontano formiraju izvan institucionalnog okruženja (na ulici, na slobodnim aktivnostima) su po sastavu heterogene. Povoljni efekti zajedničkog druženja djece različite dobi najočigledniji su na socijalnom planu. Manja djeca rado prihvaćaju skrb starijih, osjećajući se zaštićenima. Starija djeca vole brinuti o mlađoj, razvijajući pritom osjećaj odgovornosti i strpljivosti. Budući da mješovite skupine potiču razvoj prosocijalnog ponašanja i suradničke odnose među djecom, problemi s disciplinom uzrokovani kompetitivnim ponašanjem u dobno homogenim skupinama često se smanjuju.

Uz vlastite trenutne mogućnosti, dijete uz poticaj može postići mnogo više, u smislu razvoja apstraktnih psihičkih funkcija na višoj razini od one u kojoj trenutno razmišlja. To je tzv. zona proksimalnog razvoja, koja se određuje rješavanjem problemskih situacija uz poticaj odraslih ili u suradnji sa sposobnijim vršnjacima. U mješovitoj skupini starija djeca mogu biti poticaj mlađima za dostizanje zone proksimalnog razvoja. Mješovite skupine mogu osobito koristiti djeci koja u nekim područjima svog razvoja funkcioniraju ispod razvojne razine primjerene dobi. Njima može biti manje naporno ulaziti u interakcije s mlađom djecom nego s vršnjacima, a takve interakcije potiču motivaciju i samouvjerenost i kod djece s teškoćom u razvoju i kod mlađe djece.

5.1.3. Kultura Vrtića

Perspektivu implementacije *Nacionalnoga kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* u velikoj mjeri određuje kultura svakog vrtića pa tako i Dječjeg vrtića „Čarolija“. Kultura odgojno – obrazovne ustanove utječe na način kako ljudi razmišljaju, osjećaju i rade, kako organiziraju, oblikuju te podržavaju procese učenja odgojitelja i djece. Kultura Vrtića je prepoznatljiva u zajedničkim temeljnim postavkama i uvjerenjima odgojitelja, ravnatelja i drugih stručnih djelatnika Vrtića, administrativnog, pomoćnog osoblja i roditelja, a karakteristična je za djelovanje tog Vrtića. Prepoznaje se po međusobnim odnosima ljudi, njihovu zajedničkom radu, upravljanju ustanovom, organizacijskom i fizičkom okruženju te stupnju usmjerenosti na kontinuirano učenje i istraživanje odgojno-obrazovne prakse u svrhu njezina unaprjeđenja.

Dijete rane i predškolske dobi koje je uključeno u naš program jaslica i/ili vrtića, od prve godine pa do polaska u osnovnu školu, velik dio svakodnevice provodi u institucijskom okruženju, gdje o njemu, umjesto roditelja koji vrijeme provode na radnom mjestu, brinu stručne osobe, naši odgojitelji u prvom redu, a potom i stručni suradnici. U takvim je uvjetima, a kako bi se na optimalan način poticao djetetov cjelovit razvoj važno primjereno okruženje.

a) Poticajno prostorno-materijalno okruženje

U prostornoj organizaciji u našem Vrtiću osigurali smo okruženje koje je ugodno i nalik na obiteljsko sa izraženim osjećajem pripadanja i dobrodošlice na način da okruženje i pedagoški proces odražavaju različita obilježja sve djece i njihovih obitelji. S toga bogato i poticajno prostorno-materijalno okruženje omogućuje slobodan izbor aktivnosti djeci različitih interesa i razvojnih razina, stupanje u interakciju, uče aktivno i surađujući s drugom djecom i odraslima te odražava i promovira vrijednosti na kojima se temelji *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*.

Organiziranje prostorno-materijalnog okruženja našeg Vrtića podrazumijeva raznovrsnost, stalnu dostupnost i promišljenost izbora materijala koji djecu potiču na otkrivanje i rješavanje problema, postavljanje hipoteza, istraživanje i razumijevanje, a sadržajno bogatstvo materijala djeci različitih interesa i različitih razvojnih mogućnosti pružaju različite izbore.

Svako dijete ima „sto jezika“ za iskazivanje svojih stvaralačkih potencijala, a na odraslima je da te potencijale prepoznaju i kreiraju poticajno okruženje u kojem će se ti potencijali dalje razvijati. U tom smislu od iznimne nam je važnosti uloga odgojitelja da promatra, upoznaje i pokuša što bolje razumjeti dijete, njegov način mišljenja i doživljavanja svijeta oko sebe, kako bi mogao u skladu s potrebama svakog djeteta, mijenjati i prilagođavati okruženje.

Obzirom da djeca uče aktivnim istraživanjem i suradnjom s drugima, kod organizacije našeg vrtićkog okruženja polazimo od toga da se djetetu omogući učenje na takav, za njega prirodan način. Okruženje potiče djecu na istraživanje angažiranjem različitih osjetnih sustava i omogućuje:

- Istraživanje logičkih, matematičkih i fizikalnih fenomena (svjetlosti i sjene, magnetizma, različitih svojstava materijala poput topivosti, plovnosti, rastresitosti, vlažnosti, težine, količine, klasifikacije po nekom kriteriju...)
- Istraživanje različitih mogućnosti organizacije prostora i rješavanje fizikalnih problema (materijali poput plastičnih boca, kutija, drvenih štapića služe za proučavanje statike, konstrukciju, izradu labirinta, kosina i sl.)
- Istraživanje zvukova, tonova, melodije i glazbe (glazbeni instrumenti, izrađeni instrumenti, šuškalice, uređaji za reprodukciju glazbe, zvukovi iz prirode...)
- Istraživanje prirode i prirodnih fenomena (sama priroda odnosno vanjsko okruženje, ali i osmišljeni poticaji i materijali za učenje, knjige, plakati...)
- Istraživanje govorno-komunikacijskog okruženja (govorom, slušanjem, pričanjem priča, igrama riječima, igrama sa slovima, poticajima za usvajanje komunikacije na stranom jeziku...)
- Likovno i drugo kreativno izražavanje (različitim likovnim tehnikama, materijalima pogodnim za kreiranje kompozicija, poput kamenčića, gumbića, štapića, suhih latica i sl.)

U svim navedenim slučajevima odgojitelj u Vrtiću ne poučava izravno, već potiče djecu na razmišljanje, samostalno rješavanje problema, stvara uvjete za istraživanje i donošenje zaključaka te njihovu provjeru i dokumentiranje. U aktivnosti se uključuje prema potrebi, te znalčki kod djece provocira i podržava misaone procese. Pri tome je proces traženja rješenja važniji od rezultata.

Tijek samih aktivnosti u poticajnom okruženju nije moguće unaprijed precizno planirati, on ovisi o dječjem interesu i može se razvijati u različitim smjerovima, međutim preduvjet za to je upravo pomno isplaniran i dobro promišljen prostor i poticaji, koji će u djeteta izazvati interes, čuđenje i

želju za istraživanjem i otkrivanjem. Materijali su složeni na dohvata djece, u dovoljnim količinama, primjereni razvojnim kompetencijama i interesima djece, sigurni, uredni i estetski vrijedni. Pravilno strukturiran prostor svojim rasporedom centara djeci omogućuje različite socijalne interakcije, u manjim ili većim grupama, ali istovremeno nudi priliku za osamu djeteta i njegovu samostalnu aktivnost. Kroz bogatu ponudu konkretnih i djetetu zanimljivih materijala potiče se aktivno konstruiranje znanja tj. učenje činjenjem.

U jasličkoj skupini okruženje se ponešto razlikuje od onog u vrtićkim. No to ne znači da ono nije jednako važno i također je dobro promišljeno. Unutarnje okruženje vrlo je značajno u razvoju djece rane dobi: perceptivni i kognitivni kapaciteti oblikuju se upravo u razdoblju od prvih nekoliko mjeseci života do dobi od šest godina.

Dijete se u dobi do oko dvije godine nalazi u senzomotoričkom razvojnom razdoblju, što znači da prostor jaslaca treba biti bogat različitim vidnim, slušnim i taktilnim poticajima, koji djeci omogućuju istraživanje putem različitih osjetnih sustava, izazivajući istovremeno interes i fascinaciju. Također, treba im biti omogućeno da manipuliraju predmetima, rastavljaju, bacaju, šušaju, skrivaju, traže, rješavaju različite probleme putem pokušaja i pogrešaka. U starijoj jasličkoj dobi javlja se sposobnost simboličkog funkcioniranja pa treba poticati i simboličku igru te rješavanje problema stvaranjem predodžbi. To je početak tzv. predoperacijskog razdoblja, koje traje gotovo čitavu predškolsku dob. Važno je jaslice obogatiti i centrima aktivnostima koje razvijaju djetetovu svijest o sebi, kao preduvjet razvoja slike o sebi, a kroz igru i aktivnosti te uređenje prostora prožima se učenje osnovnih pojmova (boja, oblika, životinja i sl.). Pri tome ne smijemo podcjenjivati dječje mogućnosti, te im treba omogućiti da probleme rješavaju u suradnji sa kompetentnijom djecom ili odgajateljem, ako ne mogu sami. To vrijedi za djecu svake dobi i omogućuje im ulazak u tzv. „zonu proksimalnog razvoja“. Odgajatelj treba biti senzibiliziran na zonu proksimalnog razvoja svakog djeteta kako bi ustanovio što ono zna i kako to razumije, a da bi mogao osigurati primjerene oblike podrške procesima njihovog učenja.

b) **Poticajno socijalno okruženje vrtića** (učenje u centrima aktivnosti, rad u paru, grupe)

Važno je naglasiti kako prostor Dječjeg vrtića Čarolija estetski i poticajno osmišljavaju **odgojitelji**. Može biti ukrašen dječjim radovima i fotografijama te ogledalima, kako bi dijete moglo promatrati sebe u različitim situacijama, izuzetno je čisti i uredan te nalikuje pravom obiteljskom okruženju. Centri aktivnosti potiču dijete da se uključi ili samostalno inicira aktivnost i da se u njoj zadrži bez stalnog prisustva odgojitelja, zatim međusobnu suradnju i interakciju u malim skupinama, te omogućuju slobodno kretanje djece i izmjenu aktivnosti.

Prostor Vrtića je bogat materijalima kojima obogaćujemo naše centre aktivnosti koji su prepoznatljivi te smisleno međusobno odvojeni te djeci daju privlačni i ugodni boravak te osiguravaju simultano jačanje različitih kompetencija. U tu svrhu posjedujemo gotove didaktičke materijale, pedagoški neoblikovani materijal, a vrlo često su to poticaji osmišljeni i izrađeni od strane odgojitelja s ciljem podupiranja određenog aspekta dječjeg razvoja.

Primjerice u centru rane pismenosti odgojitelj kreira različite poticaje kojima podupire razvoj rane pismenosti djece, od prepoznavanja simbola, povezivanja simbola s glasom, glasovne analize i sinteze, kreiranja vlastitih priča, a u okviru različitih projektnih tema. U matematičkom centru različitim vrstama poticaja razvija se matematičko mišljenje djece, logičko rješavanje problema, usvajanje osnovnih računskih operacija, prepoznavanje jednakosti, a sve kroz igru i zanimljivo kreirane situacije učenja. U samom centru istraživanja nude se materijali koji djeci omogućuju istraživanje različitih pojava i svojstava materijala, poput: mirisa, zvukova, tekstura, propusnosti,

težine, magnetskih svojstava. U centru likovno-kreativnog izražavanja su dostupni materijali koji djeci omogućuju slobodu izražavanja na različite načine (poput kamenčića, drvenih štapića i sl.), te izražavanje raznim likovnim tehnikama. Djeci su dostupni i centri simboličkih igara, poput centra liječnika, obiteljskog centra, trgovine, pošte i sl. i u njima je omogućeno da se grupiraju u manje skupine što im daje priliku da kvalitetnijim interakcijama razvijaju socijalne vještine. Ono je obogaćeno poticajima koji izlaze iz okvira svakodnevice na koju smo navikli, no izazivaju dječje čuđenje i također potiču na istraživanje (efekti svjetlosti i sjene, različitih tekstura, kontrasta boja i sl.).

Socijalno okruženje Vrtića Čarolija temelji se na demokratičnim osnovama, što uključuje međusobno poštovanje i ostvarivanje recipročne komunikacije svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa (odnosa djece i odraslih, kao i odraslih međusobno, odgojitelja međusobno te odgojitelja s drugim stručnim djelatnicima). Takav oblik zajedničkog življenja omogućuje preuzimanje osobne i zajedničke odgovornosti svih subjekata za sam tijek, ali i za krajnji ishod institucijskog odgoja i obrazovanja, a to je **sretno, kompetentno i samopouzdanu dijete, osposobljeno za preuzimanje inicijative, zauzimanje za sebe i odgovorno ponašanje prema sebi i drugima.**

Važnu dimenziju socijalnog okruženja predstavlja i kvaliteta govorno-komunikacijskoga konteksta jer djeca materinski i strani jezik uče aktivnim sudjelovanjem u jezično-komunikacijskom okruženju što uključuje interakciju djece s drugom djecom i odraslima jer djeca govor ne uče na temelju izravne pouke, nego govoreći.

c) **Vodenje vrtića i u vrtiću** (suvremeni menadžment, podjela odgovornosti)

Ravnomyerna distribucija moći u Vrtiću uključuje i kvalitetno vođenje ustanove i kvalitetno vođenje u ustanovi, što zahtijeva voditeljske i menadžerske vještine svih čimbenika (ravnatelj - stručni suradnici - odgojitelji - djeca - roditelji).

Primjereno i odgovorno distribuirana moć u vrtiću važan je čimbenik postizanja fleksibilnosti odgojno-obrazovnog procesa, oslobađanja kreativnih i ostalih potencijala svakog pojedinca u Vrtiću i očuvanja ljudskih potencijala ustanove. Distribuirano vođenje temelji se na uvjerenju da svi uključeni u odgojno-obrazovni proces imaju mogućnost doprinosa ostvarivanju vizije ustanove, i trenutnom pozicijom.

Distribuirana moć omogućava izgradnju i stalno nadograđivanje zajedničke vizije koja je temelj stalnog podizanja ukupne razine kvalitete odgojno-obrazovne prakse u vrtiću. Vizija razvoja ustanove koju dijele svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa treba biti u skladu s načelima *Nacionalnoga kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* te s interesima uže i šire lokalne zajednice, a utemeljen je a na humanim vrijednostima i uvjerenjima.

Način na koji potičemo aktivno i suradničko učenje djece u našem Vrtiću jest konstantno stvaranje primjerenog i stimulirajućeg okruženja u kojem prevladavaju pozitivne društvene interakcije i međusobno povjerenje da bi u njemu djeca razvijala socijalne vještine i kompetencije.

5.1.4. Značajke kurikuluma Vrtića

Integrirani

Kurikulum ranog i predškolskog odgoja treba obuhvaćati sva područja djetetova razvoja u jednoj cjelini kako bi odgovarao prirodi djeteta i njegovu podučavanju. Aktivnosti djece ne strukturiraju se prema izdvojenim metodičkim područjima niti se na bilo koji način sadržajno i vremenski odjeljuju. U organizaciji odgojno-obrazovnoga procesa dijete prema svojim interesima, potrebama i mogućnostima slobodno bira sadržaje svojih aktivnosti i partnere te istražuje i uči na način koji je za njega smislen i svrhovit.

Razvojni

Kurikulum ranog i predškolskog odgoja obilježava razvojna, otvorena i dinamična priroda. U organizaciji odgojno-obrazovnoga procesa to podrazumijeva odstupanje od striktnog planiranja sadržaja učenja i aktivnosti djece u korist praćenja i podupiranja trenutnih interesa djece. Pozorno praćenje onoga što djeca rade, kako razmišljaju, koje strategije rješavanja problema koriste i kako pritom surađuju, odgojitelju predstavlja temelj novih, promišljenih intervencija u oblikovanju odgojno-obrazovnoga procesa, koje nije moguće striktno planirati unaprijed. U oblikovanju kurikuluma Vrtića planira se ono što djeca mogu *učiti*, a ne ono što bi trebala *činiti*, pa se naglasak stavlja na oblikovanje uvjeta za učenje djece, a ne same aktivnosti.

Humanistički

Kurikulum ranog i predškolskog odgoja usmjeren je razvoju autonomije i emancipacije djece u procesu odgoja i obrazovanja. Djecu se potiče na samostalno i kritičko razmišljanje, a njihove perspektive se prihvaćaju, osnažuje se identitet i samopoštovanje djece. Djecu se kontinuirano osposobljava za samoprocjenu te im se osigurava iskustvo preuzimanja odgovornosti i prakticiranje odgovornog ponašanja kroz demokratski način života i to cjelokupnim okruženjem vrtića u kojem dominiraju sloboda, odgovornost, tolerancija, poštenje i pravda odnosno oblikovanje socijalnog okruženja u kojem se dijete razumije i poštuje. To se najviše ogleda u osjetljivosti odgojitelja za različite potrebe djece te primjerenom i pravodobnom odgovaranju na njih.

Konstruktivistički i sukonstruktivistički

U oblikovanju kurikuluma odgojitelj potiče dijete na promišljanje i kreiranje novog znanja temeljenog na promišljanju, a ne memoriranju i repetaciji već postojećega. Takav pristup odstupa od uvjerenja da sva djeca određene kronološke dobi uče na jednak način, da imaju jednaka predznanja i interese te da su im razvojne potrebe i mogućnosti istovjetne.

Učenje je i socijalni proces u kojem različitost perspektiva, znanja i razumijevanja djece predstavlja snažan potencijal zajedničkog učenja. Znanje nastaje u procesu zajedničke konstrukcije subjekata koji uče i ono je najbolje kad je sudioničko, proaktivno i suradničko.

5.1.5. Planiranje i oblikovanje kurikuluma Vrtića

Planiranje kurikuluma temelji se na kvalitetnoj komunikaciji i profesionalnoj suradnji odgojitelja, kao i drugih stručnih djelatnika Vrtića. Ono uključuje zajedničko promišljanje, realizaciju i evaluaciju odgojno-obrazovnog procesa, odražavajući uvjerenje da je kvalitetna odgojno-obrazovna praksa kolektivno, a ne individualno postignuće.

Dokumentiranje u planiranju i oblikovanju kurikuluma Vrtića

Dokumentiranje podrazumijeva sustavno prikupljanje dokumentacije, koja omogućuje promatranje i bolje razumijevanje akcija djeteta, a time i osiguranje kvalitetnije potpore njegovu razvoju. Dokumentiranje je i samo po sebi istraživački proces koji se razvija paralelno s razvojem čimbenika koji poduzimaju dokumentiranje pa se njegove namjene i oblici navode samo okvirno.

Djecu u Vrtiću promatramo u različitim situacijama i na različite načine, kako bismo stvorili cjelovitu sliku o djetetu, njegovim mogućnostima, sposobnostima, preferencijama, interesima i aktivnostima te razumjeti procese njihovog učenja. Smisao dokumentacije nije kategorizirati dijete prema razini razvijenosti u pojedinom razvojnom području, već ga razumjeti kao individu i na osnovi toga podržati proces njegovog odgoja i učenja.

Osim razumijevanja samog djeteta, svrha i namjena dokumentacije je i **bolje razumijevanje različitih aspekata odgojno-obrazovnog procesa** općenito, a posebno onog koji se odnosi na kvalitetu okruženja za učenje djece te vlastitih odgojno-obrazovnih intervencija odgojitelja. Uz pomoć dokumentacije lakše procjenjujemo aktualno dječje znanje odnosno postignuća i kompetencija djece te u skladu s time prilagođavamo složenost materijala i aktivnosti koje im nudimo.

Dokumentacija Vrtića, također, jača i **međusobnu suradnju odgojitelja, stručnih suradnika i roditelja**. Ista dokumentacija koristi se za stručna usavršavanja, stručne aktive, interne refleksije, prezentaciju roditeljima te lokalnoj zajednici. Djeca Vrtića koriste dokumentaciju kao podsjetnik na aktivnosti i na situacije učenja te ih na taj način potičemo na razmišljanje o tome što su i kako učila. I na kraju treba dodati da je namjena dokumentiranja u Vrtiću od velike važnosti i za **oblikovanje kurikuluma** jer odgojiteljima omogućuje procjenu kvalitete vlastitog razumijevanja djece, okruženja i poticaja.

Oblici dokumentiranja u Vrtiću

a) Dokumentiranje aktivnosti djece

- uratci djece – likovni radovi - crteži i slike, simboli, pisma,
- samorefleks djece - panoji, audio i video zapisi, anegdotske bilješke
- narativni oblici - odgojitelji za sebe i planiranje aktivnosti, za djecu i roditelje, izložbe
- opservacije postignuća djece - praćenje postignuća djece, razvojne liste
- individualni i grupni portfolio - praćenje djeteta u procesu i praćenja statusa skupine.

b) Dokumentiranje aktivnosti odgojitelja

- samorefleksije i zajedničke refleksije odgojitelja i drugih stručnih djelatnika u Vrtiću, anegdotske bilješke, foto i video dokumentacija, osobna portfolija.

5.2. ODNOS NACIONALNOG KURIKULUMA ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE I KURIKULUMA PREDŠKOLE

5.2.1. Namjena kurikuluma predškole

Kurikulum predškole podrazumijeva kurikulum namijenjen odgojno-obrazovnome radu s djecom koja nisu obuhvaćena nijednim oblikom redovnoga programa vrtića, a u godini su prije polaska u školu. Godina prije polaska u školu je obvezna godina predškolskog odgoja i obrazovanja za svu djecu u Republici Hrvatskoj. Kurikulum predškole djetetu treba osigurati prilike za stjecanje iskustava kvalitetnoga institucijskoga predškolskog odgoja i obrazovanja. Kurikulum predškole odražava vrijednosti, ciljeve, načela i polazišta istaknuta u *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* i sadrži značajke kurikuluma vrtića.

Kurikulum predškole treba uzeti u obzir specifičan kontekst odrastanja djeteta tj. kulturu i tradiciju okruženja u kojem živi dijete i njegova obitelji i u kojem se nalazi ustanova u kojoj se provodi kurikulum predškole. On se provodi u našem Vrtiću, provodi ga odgojitelj, a u iznimnim slučajevima drugi stručnjak osposobljen za ostvarivanje odgojno-obrazovnoga rada s djecom predškolske dobi.

Načela kurikuluma predškole:

- fleksibilnost odgojno obrazovnog procesa,
- otvorenost za kontinuirano učenje, promjene i unapređivanje

Ciljevi kurikuluma predškole:

Ciljevi odgojno-obrazovnog rada u programu predškole su kreirati poticajne kontekstualne uvjete koji će zadovoljiti dječje razvojne potrebe, te im omogućiti stjecanje znanja, vještina i kompetencija potrebnih u procesu cjeloživotnog učenja i integracije u društvenu okolinu.

Planiranje kurikuluma temelji se na jednakim polazištima i ciljevima kao i kurikulum Vrtića. Sadržaji i aktivnosti temelje se na praćenju i zadovoljavanju individualnih interesa djece, te njihovih razvojnih mogućnosti.

5.2.2. Planiranje i oblikovanje kurikuluma predškole

Planiranje *kurikuluma predškole* temelji se na jednakim polazištima, ciljevima i načelima kao i kurikulum Vrtića i ne sadrži elemente „školifikacije“ u bilo kojem obliku. To načelo temelji se na suvremenom shvaćanju djeteta i procesa njegova ranog odgoja i obrazovanja.

U skladu s tim, odgojno-obrazovni rad s djecom u godini prije polaska u školu planira se i oblikuje cjelovito (*tematski, projektno*), a ne parcelizirano. U *kurikulumu predškole* planiraju se kontekstualni uvjeti (okruženje) za održavanje različitih odgojno- obrazovnih aktivnosti i stjecanje raznovrsnih odgojno-obrazovnih iskustava djece, a ne precizan tijek njihovih aktivnosti niti fragmentirani sadržaji učenja.

Planiranje sadržaja kurikuluma predškole temelji se na promatranju i slušanju djece i dogovaranju s djecom, pri čemu su interesi djece i njihove individualne i razvojne mogućnosti najvažniji kriterij. Posebna pozornost usmjerava se utvrđivanju postojećeg iskustva, znanja i razumijevanja djece te oblikovanju uvjeta za njihovo nadograđivanje. Djecu se kontinuirano potiče na

sudjelovanje, promišljanje i planiranje novih iskustava učenja s odgojiteljem. Odgojno-obrazovne aktivnosti temelje se na istraživanju, otkrivanju, promišljanju, rješavanju problema i raspravi djeteta s drugom djecom i odgojiteljem te korištenju različitih izvora učenja. Djecu se potiče na izražavanje u sklopu različitih vrsta reprezentacija (crtanje, slikanje, građenje, konstruiranje i sl.), koje im olakšavaju razumijevanje i integriranje koncepata kojima se bave te korištenje simbola za izradu pisanih bilješki u njima svrhovitome kontekstu. Izravne intervencije odgojitelja u odgojno-obrazovnim aktivnostima temelje se na dobrom smjeru razvoja aktivnosti djece te promišljanju načina na koji bi se svakom djetetu mogao osigurati prijelaz u zonu sljedećega razvoja.

5.2.3. Kvaliteta kurikuluma predškole

Pedagoška promišljenost odgojno-obrazovnih aktivnosti te osiguranje svrhovitosti i smislenosti aktivnosti za djecu predstavljaju najvažnije kriterije kvalitete odgojno-obrazovnoga rada s djecom u predškoli. Da bi to bilo moguće u Vrtiću u kojemu se provodi *kurikulum predškole* treba stvoriti odgovarajuće organizacijske uvjete koji se temelje na suvremenom shvaćanju djeteta.

6. OSIGURANJE KVALITETE

Jedno od temeljnih obilježja kvalitete je njezin stalni rast pa je obveza svih čimbenika odgojno-obrazovnoga procesa stalno promišljati, diskutirati i evaluirati kvalitetu odgojno-obrazovne prakse i djelovati u smjeru njezina stalnog unapređivanja. Kvalitetu podsustava čini ukupnost utjecaja (okruženje, ozračje, vođenje, odnosi, komunikacija, vrijednosti, ponašanja itd.) nužnih i korisnih za razvoj, odgoj i učenje djece. Kvaliteta je rezultat promišljenog, a ne stihijskog djelovanja pa je potrebno prema unaprijed utvrđenim standardima (kriterijima, indikatorima) stalno analizirati postojeću praksu, uočavati i isticati dobre primjere i posebice "kritične točke" te usmjeravati djelovanje prema unapređivanju i otklanjanju utvrđenih nedostataka.

Kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja je u Vrtiću **dinamičan, ovisan o nizu čimbenika** (veličina, uvjeti, lokacija, vizija, ljudski potencijali, osnivač, ustroj itd.) i **specifičan** za svaku ustanovu pa je iznimno značajna unutarnja procjena kvalitete ustanove u skladu s važećim kriterijima. Kvaliteta odgojno-obrazovne prakse Vrtića osiguravati će se:

- a) **unutarnjim indikatorima procjene kvalitete** koji podrazumijevaju:
 - kontinuirano praćenje procesa i stalnog unapređivanja - evaluacije, diskusije,
 - analiziranje svakodnevne prakse - isticanjem primjera dobre prakse u Vrtiću,
 - usmjeravanje odgojitelja prema poboljšanju vlastite prakse,
 - stvaranje vlastitih indikatora kvalitete.

- b) **vanjskim vrednovanjem** čiji čimbenici izvan Vrtića su konkretno :
 - Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje,
 - Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta,
 - Gradski ured za odgoj i obrazovanje Varaždin,
 - Kritički prijatelji iz drugih vrtića,
 - Roditelji i šira lokalna zajednica,
 - Agencija za odgoj i obrazovanje,
 - Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja,

Važan element unutarnje procjene kvalitete ustanove jest osposobljenost svih čimbenika odgojno-obrazovnoga procesa (odraslih i djece) za stalnu i kvalitetnu samo procjenu.

Unutarnja i vanjska (samo)procjena kvalitete ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja može obuhvaćati:

- **cjelinu** (ukupnost funkcioniranja ustanove - pravna uređenost, primjena pedagoškog standarda, ukupna kvaliteta odgojno-obrazovnoga procesa itd.)
- **pojedine segmente** (praćenje napredovanja djece, poštovanje prava djece, roditelja i ostalih čimbenika, inkluzija djece s posebnim potrebama, usavršavanje djelatnika)

7. PROFESIONALNI RAZVOJ STRUČNIH DJELATNIKA VRTIĆA

Vrtić predstavljaju i zaposlenici koji svojim znanjem, kompetencijama, vrijednostima i kulturom življenja omogućuju kvalitetu življenja u Vrtiću svoj djeci i ujedno razvijaju identitet i posebnost svakog pojedinca.

Ovdje smo zbog djece i za djecu kojoj želimo omogućiti sigurno i poticajno okruženje za rast i razvoj. Roditelje ćemo dosljedno i korektno izvješćivati o razvoju njihovog djeteta, a skrbit ćemo i za vlastiti stručni i profesionalni razvoj.

Kvalitetna odgojno-obrazovna praksa Vrtića i kurikulum koji se iz nje generira ostvaruje se i razvija "iznutra", od odgojitelja i drugih stručnih djelatnika Vrtića, za što im je potrebno osigurati primjereno profesionalno učenje i razvoj. Nastojimo našim odgojiteljima i drugim stručnim djelatnicima Vrtića osigurati kontinuirano stručno usavršavanje i profesionalni razvoj. Potičemo stjecanje novih saznanja iz područja ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja kroz sudjelovanje na stručnim skupovima Agencije za odgoj i obrazovanje i drugih organizacija. Nastavljamo i s organizacijom internih stručnih aktiva i seminara te zajedničkih refleksija unutar Vrtića. Uz to potičemo kontinuirano praćenje stručne literature i periodike te naši djelatnici aktivno sudjeluju u promidžbi naše struke i djelatnosti kroz prezentiranje našeg rada na stručnim skupovima, u publikacijama i putem gostovanja u medijima.

Profesionalni razvoj odgojitelja treba rezultirati ne samo pomacima u znanju, nego i promjenama u njegovim uvjerenjima i djelovanju te ga potrebno usmjeriti prema razvoju njihovih istraživačkih i refleksivnih umijeća, što se postiže sudjelovanjem u akcijskim istraživanjima. Jačanje samoorganizacijskog potencijala Vrtića zahtijeva spremnost odgojitelja i drugih stručnih djelatnika Vrtića na prihvaćanje novih oblika profesionalnog učenja, što se svodi na kontinuirani proces istraživanja i zajedničkog učenja svih stručnih djelatnika ustanove. Aktivnosti usmjerene profesionalnome razvoju stručnih djelatnika u vrtiću planiraju se kurikulumom Vrtića. Odgojitelji i ostali stručni djelatnici Vrtića pripremaju i programe usavršavanja koji uključuju individualne i grupne oblike rada na razini ustanove i izvan nje. Među oblicima profesionalnog usavršavanja izvan Vrtića posebno mjesto zauzima stvaranje **profesionalnih zajednica učenja** (umrežavanje vrtića) koje su usmjerene poticanju odgojitelja i svih drugih subjekata odgojno-obrazovnoga procesa na kontinuiranu razmjenu svojih profesionalnih ekspertiza, uvida i znanja, kao osnove njihova zajedničkog učenja i razvoja.

Kvaliteta odgojno obrazovne prakse i profesionalni razvoj stručnih djelatnika u vrtiću Čarolija usmjerena je na edukacije i primjenjivanje dobre prakse iz europskih zemalja.

8. ODGOJNO-OBRAZOVNI PROGRAMI VRTIĆA

Programi odgoja i obrazovanja predškolske djece polaze od stvarnih potreba djeteta kao cjelovite dinamične osobnosti koja se nalazi u stalnoj interakciji s fizičkim i društvenim okruženjem, što čini bitan faktor djetetovog vlastitog razvoja. U funkcionalnom smislu cjelovitih programa, koji imaju za cilj poticanje i razvoj svih aktualnih i potencijalnih sposobnosti djeteta (tjelesnih, umnih, osjećajnih i društvenih), razvijamo i kraće interesne programe s ciljem poticanja razvoja pojedinih djetetovih sposobnosti.

Temeljno ishodište svih programa čini *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*. Svi programi u svom središtu imaju dijete i njegove potrebe te ih kreiramo pomno prateći interese djece kao i interese roditelja korisnika usluga. Posebnu pozornost posvećujemo djeci jaslica i Vrtića u periodu prilagodbe, početkom rujna, a i tijekom godine ako se radi o novoupisanoj djeci. Iskustvo je pokazalo da prilagodbu olakšava postupni dolazak, kraći boravak djeteta i boravak uz odgojitelja te jednog od roditelja novog djeteta u skupini.

Razvoj kvalitetnih odgojno-obrazovnih programa u dječjem Vrtiću bitna je:

a) za dijete:

- sigurnost, samopouzdanje i samopoštovanje svakog djeteta,
- sposobnost razumijevanja vlastitih potreba (tjelesnih, emocionalnih, socijalnih),
- sposobnost razumijevanja i uvažavanja potreba drugih,
- življenje i učenje prava djeteta, dobrobit i radost svakog djeteta,
- sposobnost odgovornoga ponašanja u okružju (prirodnom i materijalnom),
- uspostavljanje kvalitetnih odnosa s dr. djecom i odraslima (sudjelovanje, pregovaranje, rješavanje sukoba, razumijevanje i poštivanje različitosti) i razvijanje kompetencija:
 - samostalnost u obavljanju aktivnosti (djelovanje, mišljenje i odlučivanje),
 - usvajanje i praktična uporaba pojmova i predodžaba kojima dijete razumije i objašnjava sebe, svoje ponašanje i izbore,
 - stjecanje i razvoj vještina učenja (povezivanje sadržaja, logičkoga mišljenja, argumentiranja, zaključivanja i rješavanja problema),
 - osiguravanje kvalitetne prilagodbe trenutačnom okruženju i kvalitetno osposobljavanje za izazove koji očekuju dijete (primjerice, polazak u školu),

b) za roditelje:

- podrška obitelji u području kvalitetne afirmativne roditeljske uloge,
- usklađeno međusobno partnersko djelovanje Vrtić – obitelj,
- zadovoljstvo roditelja.

c) za prostorno, materijalno i vremensko okruženje:

- organizacija prostora koji je funkcionalan, siguran, usmjeren na promoviranje susreta, komunikaciju i interakciju, omogućava distanciranje djeteta i pravo na privatnost,
- bogata ponuda raznovrsnih, razvojno primjerenih i stalno dostupnih materijala,
- održavanje estetike,
- fleksibilan dnevni ritam, a temelji se na prepoznavanju i uvažavanju djetetovih potreba,
- okruženje koje zrcali zaposlene i njihovu sliku o djetetu.

d) za ozračje:

- model usklađenog življenja koji poštuje prava djeteta u skladu s humanim vrijednostima,
- osnaživanje zaštitnih mehanizama i umanjivanje rizičnih čimbenika,
- prihvaćanje, njegovanje i razvijanje vrijednosti obitelji, zajednice i društva.

d) za stručni tim i odgojitelje:

- osnaživanje osobnih i profesionalnih kompetencija za primjereno i funkcionalno djelovanje u odnosu sa suradnicima, djetetom i obiteljima,
- razvijanju što kvalitetnijeg Vrtića odnosno odgojno-obrazovnog procesa,
- razvijanje osobne odgovornosti za cjelovito djelovanje na dijete u svim interakcijama,
- razvijanje odgovornosti u osobnom i timskom radu,
- razvijanje refleksivne prakse,
- proklamiranje humanih vrijednosti,
- razvijanje odgovornosti u osobnom i timskom radu u odnosu na radnu ulogu/poslove, na dobrobit djeteta, na cjelokupno ozračje Vrtića.

8.1. BITNI ZADACI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA VRTIĆA

Bitan zadatak odgojno-obrazovnog rada Vrtića temelji se na nastavku unapređenja i oblikovanja poticajnog materijalnog, socijalnog i vremenskog okruženja prostora odgojnih skupina te realizacija oblikovanja zajedničkih prostora u funkciji igre i učenja djece i primjeni suvremenih procesa učenja djece, poticanje suradnje, timskog rada i kvalitete interakcije.

a.) unutarnji prostor

- prostor soba strukturirati i mijenjati tijekom godine na način da je transparentan i omogućuje različite oblike grupiranja djece, druženja, osamljivanje, različite interakcije,
- obogaćivanje centara kvantitetom i kvalitetom materijala planiranim i izrađenim u suradnji s djecom,
- fleksibilna organizacija poslijepodnevnog odmora za svu djecu koja nemaju potrebe za spavanjem s naglaskom na planiranje poticaja i aktivnosti,
- stvaranje suradničkog ozračja u odgojno-obrazovnoj ustanovi,
- uspostavljanje partnerskih odnosa između svih sudionika: dijete-dijete; odrasli-dijete i odrasli-odrasli,
- osposobljavanje i osvještavanje za bolje slušanje i razumijevanje djece,
- nastavak projektne metode rada s djecom (pokretanje projekata po interesu djece u jasličkim i vrtićkim skupinama, praćenje i dokumentiranje te prezentacija projekta).

Očekivani rezultati

Prostorno, materijalno i vremensko okruženje zadovoljava potrebe i interese djece u Vrtiću, svi prostori potiču djecu na suradnju, igru i učenje. Koncept otvorena vrata u našem Vrtiću između skupina u kojima su ponuđeni različiti poticaji nastali su kao produkt zajedničkog planiranja omogućavaju slobodno cirkuliranje djece i biranje prostora za igru i druženje. Vrijeme preklapanja radnog vremena odgojitelja iskorišteno je za rad u manjim grupama. Bitan je i suradnički dijalog među sudionicima odgojno-obrazovnog procesa te dobro dokumentirani projekt u svakoj skupini.

b.) vanjski prostor

- svakodnevno promišljati i osigurati različite materijale i igre na vanjskom prostoru sa ciljem što raznovrsnijeg izražavanja, istraživanja i konstruiranja za vanjske aktivnosti,
- svakodnevno planirati i provoditi različite sportske aktivnosti na vanjskom prostoru,
- šetnje u bližu okolicu Vrtića.

Očekivani rezultati

Planiranje sportskih aktivnosti i materijala koji se koriste na vanjskom prostoru u cilju integriranog učenja, a sve u funkciji poticanje motoričkih sposobnosti i navika zdravog načina života što je vidljivo u dokumentaciji skupina i svakodnevnom radu. Stručni aktiv za aktivnosti na vanjskom prostoru se redovito dogovara, planira, provodi, dokumentira i reflektira aktivnosti na vanjskom prostoru.

d.) praćenje, dokumentiranje i individualno planiranje kao bitan segment rada odgojitelja

- razvoj različitih tehnika praćenja i dokumentiranja aktivnosti djece i odgojnog procesa u cilju razumijevanja djeteta,
- timska planiranja/refleksije na punktovima u svrhu dogovaranja daljnjih smjernica rada i pokretanja projekata,
- zapisi dostupni djeci npr. fotografije djece u aktivnostima u centrima, video zapisi, tekstualni zapisi djece i odgojitelja i sl. s ciljem prisjećanja djece na protekle aktivnosti, poticanja suradnje i samoučenja te razvoj projekata temeljnih na interesu djece,
- prezentacija rada skupina i procesa učenja djece kroz dokumentaciju (fotografije, izjave, dječji radovi) u zajedničkim prostorima dnevnog boravka.

Očekivani rezultati

Provode se timska planiranja te etnografski zapisi dječjih aktivnosti (fotografije, izjave djece, anegdotske bilješke i sl.) vidljivi u sobi dnevnog boravka i zajedničkim prostorima Vrtića. Planiraju se tromjesečni, tjedni i dnevni planovi (međugrupna suradnja) na osnovu dnevnih zapažanja i praćenja djeteta, prepoznavanja interesa grupe i pojedinog djeteta.

8.2. PROGRAMI VRTIĆA

Programi koji se provode u Vrtiću su sljedeći:

- redoviti desetsatni odgojno-obrazovni program,
- program ranog učenja engleskog jezika,
- program ranog učenja njemačkog jezika,
- program predškole.

8.2.1. REDOVITI DESETSATNI PROGRAM VRTIĆA

U Vrtiću se provodi cjeloviti redoviti program njege, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece rane i predškolske dobi koji je prilagođen razvojnim potrebama djece te njihovim mogućnostima i sposobnostima.

Redoviti program Vrtića provodi se u svim odgojnim skupinama kao cjelodnevni 10-satni program.

Odgojno-obrazovni rad temelji se na *Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju* (NN 10/97, 107/07 i 94/13), *Državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i naobrazbe* (NN 10/97 i 107/07) te *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (2014), prilagođen je razvojnim potrebama djece te socijalnim, ekonomskim i kulturnim te drugim potrebama obitelji djece koja polaze u naš Vrtić.

Ciljevi odgojno-obrazovnog programa

Stvaranje uvjeta za potpun i skladan razvoj djetetove osobnosti, doprinos kvaliteti njegova odrastanja i posredno kvaliteti njegova obiteljskoga života te osiguravanje takvih uvjeta koji jamče razvoj svih sposobnosti svakoga djeteta i osiguravaju jednake mogućnosti kroz:

- zadovoljavanje specifičnih komunikacijskih, razvojnih i obrazovnih potreba djeteta,
- osmišljavanje aktivnosti u kojima će dijete moći iskazivati svoje potencijale,
- stvaranje kreativnog ozračja (raznovrsni materijali za istraživanje i stvaranje) ,
- zainteresiran, ne direktivni stav odgojitelja,
- usvajanje vještina potrebnih za zadovoljavajuće funkcioniranje u socijalnom okruženju.

Namjena odgojno-obrazovnog programa i vremenski okvir

Program je namijenjen djeci ranog i predškolskog uzrasta dakle djece u dobi od prve godine života pa do polaska u osnovnu školu, a odvija se kao:

- cjelodnevni 10 satni program za djecu od 1. godine do 3. godine (jaslička skupina),
- cjelodnevni 10 satni program za djecu od 3. godine do polaska u školu (vrtićna skupina).

Gotovo sve naše skupine su dobno mješovite, što omogućuje kvalitetnu socijalnu interakciju i suradničko učenje djece različite dobi.

Pedagoška godina 2019./2020. traje od 1. rujna 2019. do 31. kolovoza 2020. godine. Vrtić radi svakim radnim danom (od ponedjeljka do petka, osim blagdana) od 5 h ujutro do 16 h poslije podne sukladno potrebama roditelja.

Tijekom ljetnih i zimskih praznika rad se organizira sukladno potrebama i prisutnosti djece.

Redoviti program DV Čarolija, specifičnosti, vremenik i nositelji – jaslične skupine

Skupina	Radno vrijeme	Početak rada	Završetak rada	Broj radnih dana	Djelatnik	Radno mjesto	Stručna sprema
Jaslična „Bubamare“ dob 1 do 2 godine	5:00 - 16:00	01. 09. 2019.	31. 08. 2020.	250	Tanja Matučec	odgojitelj	VŠS
Jaslična „Ribice“ dob 1,5 do 2 godine	5:00 - 16:00	01. 09. 2019.	31. 08. 2020.	250	Lucija Huđ i Tanja Crnčić	odgojitelj odgojitelj	VSS VŠS
Jaslična „Ježići“ dob 2 do 2,5 godine	5:00 - 16:00	01. 09. 2019.	31. 08. 2020.	250	Kristina Mesec i Adriana Sanković	odgojitelj odgojitelj	VŠS VŠS
Jaslična „Žabice“ dob 2,5 do 3 godine	5:00 - 16:00	01. 09. 2019.	31. 08. 2020.	250	Katarina Šipek i Dragana Herceg- Žutki	odgojitelj odgojitelj	VŠS VŠS

Specifičnosti jaslične odgojno-obrazovne skupine u dobi od 1 do 3 godine:

- pojačan rad na spoznajnom području i istraživačkim aktivnostima,
- pojačan rad na području govora, komunikacije, izražavanja i stvaralaštva,
- uvođenje elemenata ranog učenja engleskog jezika kroz igru,
- uvođenje glazbeno-scenskih aktivnosti,
- u skladu s individualnim potrebama djeteta osiguravati sredstva i uvjete za njegu i podmirivanje fizioloških potreba za hranom, snom, boravkom na zraku i kretanjem,
- poticati svladavanje prirodnih oblika kretanja, naročito hodanje, trčanje i puzanje,
- poticati skakanje na mjestu sa sakupljenim stopalima,
- stvarati uvjete za igre loptom, šutiranje lopte na mjestu, bacanje preko glave,
- poticati penjanje izmjenjujući noge na četiri do pet stepenica,
- stvarati uvjete za preskakivanje predmeta visokih 15 cm s doskokom na oba stopala,
- poticati razvoj fine motorike: nizanjem do 4 elementa, okretanjem stranica knjiga, rezanjem škarama, držanjem bojica palcem i prstima, ponavljanjem crteža kruga, vučenjem okomitih i vodoravnih crta, mrvljenjem, gnječenjem i razvlačenjem gline i plastelina, hvatanjem predmeta i stavljanjem u određene otvore.

Redoviti program DV Čarolija, specifičnosti, vremenik i nositelji – vrtićne skupine

Skupina	Radno vrijeme	Početak rada	Završetak rada	Broj radnih dana	Djelatnik	Radno mjesto	Stručna sprema
Vrtićna „Lavići“ dob 3 do 4 godine	5:00 - 16:00	01. 09. 2019.	31. 08. 2020.	250	Mateja Dugalić i Valentina Kosalec	odgojitelj	VŠS VSS
Vrtićna „Sovice“ dob 4 do 5 godine	5:00 - 16:00	01. 09. 2019.	31. 08. 2020.	250	Marijana Balaži i Ivana Levanić	odgojitelj	VŠS VSS
Vrtićna „Slonići“ dob 5 do 7 godine	5:00 - 16:00	01. 09. 2019.	31. 08. 2020.	250	Helena Kocijan i Valentina Pečevski	odgojitelj	VSS VSS

Specifičnosti mlade vrtićne skupine u dobi od 3 do 4 godine:

- pojačan rad na spoznajnom području i istraživačkim aktivnostima
- pojačan rad na području govora, komunikacije, izražavanja i stvaralaštva
- uvođenje glazbeno-scenskih aktivnosti
- uvođenje elemenata očuvanja i njege prirode kroz igru
- stvaranje uvjeta za usvajanje zdravog načina života i navika korisnih za zdravlje
- poticanje djeteta na što veće osamostaljivanje u svladavanju higijenskih navika i životno praktičnih i radnih aktivnosti,
- poticanje vježbe za jačanje krupnih grupa mišića, vježbe za razvoj stopala,
- pravilno držanje tijela te organizirano kretanje i postavljanje u kolonu i krug,
- rad na području posebnog programa ranog učenja engleskog jezika,
- razvijanje prirodne oblike kretanja: hodanje (natraške, na prstima i petama),trčanje, skakanje, poskakivanje, bacanje i gađanje),
- poticanje bacanje lopte jednom rukom na udaljenost 1, 5 – 2 m,
- poticanje lovljenje teniske loptice bačene s udaljenosti 1 m,
- poticanje rezanje papira ravnim čvrsti potezima.

Specifičnosti starije vrtićne skupine u dobi od 5 do 7 godina:

- pojačan rad na području govora, komunikacije, izražavanja i stvaralaštva,
- uvođenje glazbeno-scenskih aktivnosti ,
- pojačan rad na socioemocionalnom području, prihvaćanju i uvažavanju različitosti,
- uvođenje elemenata odgoja za okoliš i održivi razvoj,

- pojačan rad na području posebnog programa ranog učenja engleskog jezika,
- poticanje djece na usvajanje zdravog načina života,
- navike održavanja osobne higijene, samostalnost u oblačenju i svlačenju i urednom odlaganju, samostalnost u uzimanju obroka i korištenju pribora za jelo,
- pripremne vježbe za jačanje krupnih mišićnih skupina, pravilno držanje tijela, pravilan razvoj stopala, vježbe za razvoj snage i jačine te organizirano kretanje,
- razvoj osnovnih pokreta i njihova preciznost,
- prirodni oblici kretanja: trčanje, skakanje, bacanje, hvatanje, gađanje i nošenje,
- hodanje po smanjenoj površini, skakanje preko užeta te igre loptom,
- razumijevanje pripadnosti obitelji, vrtiću i društvenoj sredini,
- društveno prihvatljiva ponašanja, a znati prekinuti neodgovarajuća kad im se skrene pažnja, te poštovanje drugih i kulturno ophođenje,
- pojačan rad na području posebnog programa ranog učenja engleskog jezika,
- uvođenje glazbeno-scenskih i dramsko-scenskih aktivnosti
- uvođenje elemenata odgoja za okoliš i održivi razvoj,
- navike zdravog načina života, osamostaljivanje u svim aktivnostima,
- vježbe za jačanje krupnih mišićnih skupina, lakoću izvođenja, točnost i preciznost,
- usavršavanje motorike, ravnoteže, fine motorike i koordinaciju oko – ruka,
- razvoj osnovnih pokreta i mjeriti rezultate – nivo postignuća,
- izvođenje plesova hodanjem, trčanjem i poskocima,
- razvoj osjećaja pripadnosti skupini te osjećaja prihvaćenosti, socijalnih kompetencija,
- prihvatljiva ponašanja, kulturno ophođenje u svim prilikama,
- razvoj sigurnosti, samopouzdanja i pozitivne slike o sebi i svojim mogućnostima,
- prepoznavanje emocija preko gesta, mimike ili intonacije glasa,
- razumijevanje i poštovanje emocija drugih ljudi,
- razvijati sve veću radoznalost i interes prema svemu što okružuje dijete,
- istraživati, pronalaziti novo, uočavati povezanost pojava kao uzrok i posljedicu,
- stjecati sve više iskustava i znanja o sebi, o ljudima i njihovim osobinama, o prirodi,
- razvijati ekološku svijest, prostornu i vremensku orijentaciju,
- pojam broja i skupa, prepoznavanje brojki, poticati mehaničko brojenje,
- razvijati dječju pažnju, koncentraciju, percepciju, svjesno i namjerno učenje.

Obilježja odgojno-obrazovnog programa

Ciljevi i zadaće redovitog programa usmjereni su na očuvanje tjelesnog i mentalnog zdravlja djeteta te poticanje cjelovitog razvoja svih funkcija i svih djetetovih aktualnih i potencijalnih sposobnosti i vještina (tjelesnih, intelektualnih, socio-emocionalnih i izražajnih), uz naglašenu komunikacijsku i interakcijsku komponentu.

Nositelji odgojno-obrazovnog programa

Programi i organizacija rada u našem Vrtiću temelje se na razvojno-primjerenom kurikulumu usmjerenom na dijete i humanističkoj koncepciji razvoja predškolskog odgoja, što znači:

- pažljivo i bogato strukturirano okruženje i poticajna materijalna sredina koja doprinosi razvoju dječjeg učenja, kreativnosti i stvaralaštvu,
- poznavanju zakonitosti rasta i razvoja djeteta u skladu s čim stručni djelatnici planiraju svoj rad,
- učenje je interaktivan proces koji uključuje djecu, odrasle, kao i čitavo društveno okruženje,

- poticanje partnerskog odnosa s roditeljima kao najvišeg oblika suradnje u ostvarivanju zajedničkog cilja – optimalnog razvoja djeteta,
- poticanje tolerancije prema različitostima i uvažavanje prava sve djece (poticati uključivanje i socijalizaciju djece s teškoćama u razvoju u život i rad ustanove),
- kontinuirano stručno usavršavanje kao potreba podizanja stručne kompetencije za rad i stjecanje novih znanja, vještina i sposobnosti potrebnih za primjenu suvremenih oblika rada s djecom predškolske dobi.

Programe provode suvremeno educirani i stručno kompetentni djelatnici: odgojitelji, pedagozi, psiholozi i edukacijski rehabilitatori.

Način realizacije odgojno-obrazovnog programa

Način ostvarivanja programa u našem Vrtiću je usklađen s potrebama roditelja glede njihovih radnih i drugih obveza, a provođenje pedagoškog procesa s potrebama djeteta i grupom djece. Primjena suvremenih procesa učenja djece zasnovanih na najnovijim znanstvenim spoznajama. Integrirani i razvojni kurikulum podrazumijeva paralelno odvijanje mnoštva aktivnosti djece, stimulatívno materijalno okruženje koje potiče na istraživanja i stjecanje znanja sa aspektima:

- stvaranje poticajnog okruženja,
- individualizirani pristup,
- poticanje i stvaranje uvjeta za dječje aktivnosti,
- dokumentiranje procesa učenja djece,
- refleksije s djecom i stručnjacima,
- predlaganje novih mogućnosti za igru, stvaranje, promatranje, otkrivanje, traženje i učenje novih rješenja,
- usmjeravanje na važnost i zdravstveno-preventivni potencijal tjelesnog vježbanja od najranije dobi, u cilju poticanja psihofizičkog razvoja djeteta i zdravih navika.

Način vrednovanja odgojno-obrazovnog programa

Vrednovanje redovitih razvojnih programa u Vrtiću se ostvaruje:

- kroz praćenje provedbe bitnih zadataka Godišnjeg plana i programa Vrtića,
- kroz nastavak rada vrtićkog tima za kvalitetu,
- samo evaluacija i vanjska evaluacija rada,
- upitnici za djecu, odgajatelje i roditelje na kraju pedagoške godine.

8.2.2. KRAĆI PROGRAM RANOG UČENJA ENGLESKOG JEZIKA

U redovitom programu provode se i kraći programi koji svojim sadržajima obogaćuju redoviti program. Njihova je posebnost u tome što su se integrirali u postojeće programe te postali dio standarda predškolskog odgoja u Vrtiću u određenim terminima provođenja. Trenutno posebni kraći programi koji se provode sa djecom u našem Vrtiću su programi ranog učenja engleskog i njemačkog jezika za čiji interes su roditelji pokazali sklonost.

Ciljevi kraćeg programa ranog učenja engleskog jezika

Cilj je razvijanje svijesti o širenju mogućnosti komuniciranja te lakšem pristupu informacijama kroz učenje stranog jezika u svakodnevnim aktivnostima, isključivo kroz igru. Stvarati adekvatne poticaje i okruženje za cjelokupni razvoj djeteta, posebno one kojima će se zadovoljiti djetetova potreba za učenjem engleskog jezika kroz situacijski pristup rada s djecom preko individualnih i zajedničkih igara, pjesmica, druženja te komunikacije s drugom djecom i odgojiteljima.

Potrebno je razvijati kod djeteta senzibilitet za engleski jezik, kulturu i običaje drugog naroda poticati i motivirati ga na situacijsko učenje riječi, jezičnih i fonetskih formi, poticati djetetovu samo aktivnost i interes za postupnim slušanjem, razumijevanjem i usvajanjem engleskog vokabulara, postupno razvijati kod djeteta vještinu komuniciranja na engleskom jeziku.

Dijete jezik upoznaje i usvaja kroz raznolike aktivnosti i poticaje koji na prirodan i aktivan način potiču rano učenje stranog jezika kroz igru, pjesmu, glumu, spontano u svakodnevnim životnim situacijama kao i kroz specifične planski stvorene situacije. Na taj način znanje se ne prenosi direktnim poučavanjem, nego ga dijete razvija zajedno sa drugom djecom i odraslima. Svako dijete uči na svoj jedinstven način tempom koji je u skladu s njegovom osobnošću.

Namjena kraćeg programa ranog učenja engleskog jezika i vremenski okvir

Program je namijenjen predškolskoj djeci u cjelodnevnom redovitom programu od treće godine do polaska u školu, a djeca su uključena u mješovite skupine do najviše 15-17-tero djece. Program se provodi za vrijeme cjelodnevnog boravka djece u vrtiću, u okviru radnog vremena vrtića po dva puta tjedno po 45 minuta i to utorkom i četvrtkom, od 01. listopada do 31. svibnja.

Program ranog učenja engleskog jezika, vremenik i nositelji

Radno vrijeme	Djelatnik	Struka	Str. sprema	Početak rada	Završetak rada	Broj radnih sati
05:00 do 16:00	Mateja Dugalić	odgojitelj	VŠS	01.10.2019.	31.05.2020.	63
05:00 do 16:00	Ivana Žlibar	odgojitelj	VŠS	01.10.2019.	31.05.2020.	63
05:00 do 16:00	Kristina Mesec	odgojitelj	VŠS	01.10.2019.	31.05.2020.	63
05:00 do 16:00	Suzana Vizec	odgojitelj	VŠS	01.10.2019.	31.05.2020.	63

Obilježja kraćeg programa ranog učenja engleskog jezika

Program se temelji na zadaćama koje polaze od humanističke koncepcije odgojno -obrazovnog rada, a od specifičnih zadaća izdvajamo: razvijati kod djeteta poticaj za strani jezik i motivirati dijete na situacijsko učenje riječi kroz različite situacijske poticaje primjerene razvojnoj dobi.

Poznavanje jednog ili više stranih jezika djetetu se omogućava lakše uključivanje u društvo i kvalitetniju komunikaciju. Djeca koja su uključena u rano učenje stranog jezika postižu bolje rezultate ne samo u verbalnim nego i u neverbalnim testovima sposobnosti

Način realizacije kraćeg programa ranog učenja engleskog jezika

Program ranog učenja engleskog jezika se ostvaruje temeljem Suglasnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja na provedbu Programa u organizaciji Vrtića.

Prema Pravilniku o vrsti stručne spremlje stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spremlje ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (NN 133/1997, čl.5.) program će provoditi odgojiteljice sa stečenim zvanjem odgojitelj predškolske djece, položenim stručnim ispitom te položenim B2 stupnjem poznavanja engleskog jezika u govoru i pismu.

Metode našega rada temelje se na metodi demonstracije, razgovora, igara (spontana, stvaralačka, didaktička), interaktivnog učenja i metodi praktičnih radova što potiče na aktivno učenje engleskog jezika i motivaciju na stjecanje novih znanja i vještina.

Način vrednovanja kraćeg programa ranog učenja engleskog jezika

Praćenje i vrednovanje programa provodi se kroz:

- kroz praćenje provedbe bitnih zadataka Godišnjeg plana i programa Ustanove,
- kroz nastavak rada vrtićkog tima za kvalitetu – rasprava na odgojiteljskom vijeću,
- upitnici za djecu, odgajatelje i roditelje na kraju pedagoške godine,
- suradnjom s roditeljima kroz procese praćenja, istraživanja analiziranja podataka dobivenih mjerenjem,
- vanjska evaluacija rada.

8.2.3. POSEBNI KRAĆI PROGRAM RANOG UČENJA NJEMAČKOG JEZIKA

Ciljevi kraćeg programa ranog učenja njemačkog jezika

Cilj je razvijanje svijesti o širenju mogućnosti komuniciranja te lakšem pristupu informacijama kroz učenje stranog jezika u svakodnevnim aktivnostima, isključivo kroz igru. Stvarati adekvatne poticaje i okruženje za cjelokupni razvoj djeteta, posebno one kojima će se zadovoljiti djetetova potreba za učenjem njemačkog jezika kroz situacijski pristup rada s djecom preko individualnih i zajedničkih igara, pjesmica, druženja te komunikacije s drugom djecom i odgojiteljima.

Potrebno je razvijati kod djeteta senzibilitet za njemački jezik, kulturu i običaje drugog naroda poticati i motivirati ga na situacijsko učenje riječi, jezičnih i fonetskih formi, poticati djetetovu samo aktivnost i interes za postupnim slušanjem, razumijevanjem i usvajanjem njemačkog vokabulara, postupno razvijati kod djeteta vještinu komuniciranja na njemačkom jeziku.

Dijete jezik upoznaje i usvaja kroz raznolike aktivnosti i poticaje koji na prirodan i aktivan način potiču rano učenje stranog jezika kroz igru, pjesmu, glumu, spontano u svakodnevnim životnim situacijama kao i kroz specifične planski stvorene situacije. Na taj način znanje se ne prenosi direktnim poučavanjem, nego ga dijete razvija zajedno sa drugom djecom i odraslima. Svako dijete uči na svoj jedinstven način tempom koji je u skladu s njegovom osobnošću.

Namjena kraćeg programa ranog učenja njemačkog jezika i vremenski okvir

Program je namijenjen predškolskoj djeci u cjelodnevnom redovitom programu od treće godine do polaska u školu, a djeca su uključena u mješovite skupine do najviše 20-tero djece. Program se provodi za vrijeme cjelodnevnog boravka djece u vrtiću, u okviru radnog vremena vrtića po dva puta tjedno po 45 minuta i to utorkom i četvrtkom, od 01. listopada do 31. svibnja.

Program ranog učenja njemačkog jezika, vremenik i nositelji

Radno vrijeme	Djelatnik	Struka	Str. sprema	Početak rada	Završetak rada	Broj radnih sati
05:00 do 16:00	Dragana Herceg Žutki	odgojitelj	VŠS	01.10.2019.	31.05.2020.	63

Obilježja kraćeg programa ranog učenja njemačkog jezika

Program se temelji na zadaćama koje polaze od humanističke koncepcije odgojno-obrazovnog rada, a od specifičnih zadaća izdvajamo: razvijati kod djeteta poticaj za strani jezik i motivirati dijete na situacijsko učenje riječi kroz različite situacijske poticaje primjerene razvojnoj dobi.

Poznavanje jezika djetetu se omogućava lakše uključivanje u društvo i kvalitetniju komunikaciju. Djeca koja su uključena u rano učenje stranog jezika postižu bolje rezultate ne samo u verbalnim nego i u neverbalnim testovima sposobnosti

Način realizacije kraćeg programa ranog učenja njemačkog jezika

Program ranog učenja njemačkog jezika se ostvarivaruje temeljem Suglasnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja na provedbu Programa u organizaciji Vrtića.

Prema Pravilniku o vrsti stručne sprema stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne sprema ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (NN 133/1997, čl.5.) program će provoditi odgojiteljica sa stečenim zvanjem odgojitelj predškolske djece, položenim stručnim ispitom te položenim B2 stupnjem poznavanja njemačkog jezika u govoru i pismu.

Metode našega rada temelje se na metodi demonstracije, razgovora, igara (spontana, stvaralačka, didaktička), interaktivnog učenja i metodi praktičnih radova što potiče na aktivno učenje njemačkog jezika i motivaciju na stjecanje novih znanja i vještina.

Način vrednovanja kraćeg programa ranog učenja njemačkog jezika

Praćenje i vrednovanje programa provodi se kroz:

- kroz praćenje provedbe bitnih zadaća Godišnjeg plana i programa Ustanove,
- kroz nastavak rada vrtićkog tima za kvalitetu – rasprava na odgojiteljskom vijeću,
- upitnici za djecu, odgajatelje i roditelje na kraju pedagoške godine,
- suradnjom s roditeljima kroz procese praćenja, istraživanja analiziranja podataka dobivenih mjerenjem,
- vanjska evaluacija rada.

8.2.4. PROGRAM PREDŠKOLE VRTIĆA

Program predškole provodi se integrirano u odgojnim skupinama u koje su uključena djeca školski obveznici (u godini prije polaska u osnovnu školu). Program predškole temelji se na *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* i prilagođen je interesima i razvojnim potrebama djece u godini prije polaska u školu. U skladu s time, odgojno-obrazovni rad planira se i oblikuje tematski i projektno, a ne kao izdvojene, međusobno nepovezane aktivnosti, zasebne vještine i područja učenja. Planiraju se kontekstualni uvjeti i okruženje za održavanje različitih aktivnosti i stjecanje raznovrsnih iskustava djece, a ne precizan tijek aktivnosti i fragmentirani sadržaji učenja.

Ciljevi odgojno-obrazovnog programa predškole

Osigurati poticajno okruženje (prostor, oprema, skupina vršnjaka, odrasle osobe, zbivanja, djelatnosti) u kojem će dijete u godini prije polaska u školu najviše razviti svoje potencijale (tjelesne, osjećajne, izražajne i spoznajne mogućnosti) te kroz zadovoljenje djetetovih aktualnih potreba i interesa steći znanja, vještine i navike (u skladu s karakteristikama njegove dobi i osobnim karakteristikama) koje će mu pružiti sigurnost nužnu za savladavanje školskog programa i djelovanje u promijenjenim životnim uvjetima što ga u školi očekuju. Programom predškole se određuju zadaće (trajne, razvojne i posebne) i sadržaji odgojno – obrazovnog rada.

Namjena odgojno-obrazovnog programa predškole i vremenski okvir

Namjena programa je odgoj i obrazovanje djece u godini pred polazak u osnovnu školu. Provodi se kontinuirano tijekom pedagoške godine u sklopu redovitog programa Vrtića.

Program predškole s djecom se ostvaruje od 1. studenog 2019. do 30. travnja 2020. za djecu koja nisu polaznici redovnog programa vrtića, već su obveznici u godini dana prije polaska u školu. Ukupno se ostvaruje 250 sati godišnje, a za djecu redovnog programa kontinuirano kroz redovni desetsatni program rada.

Program predškole je namijenjeni djeci rođenoj u razdoblju od 01.04.2013. do 31.03.2014. godine. Planom upisa predviđeno je upisati najviše do 20-ero djece.

Nositelji redovitog programa Vrtića i programa predškole su odgojitelji i stručni suradnici.

Program predškole, vremenik i nositelji

Radno vrijeme	Djelatnik	Struka	Str. sprema	Početak rada	Završetak rada	Broj radnih sati
5:00 do 16:00	Kocijan Helena	mag.prim.obraz.	VSS	01.10.2019.	30.00.2020.	250
5:00 do 16:00	Ivana Levanić	učitelj	VSS	01.10.2019.	30.00.2020.	250

Obilježja odgojno-obrazovnog programa predškole

- Poticanje cjelovitog razvoja, odgoja i učenja djece te osiguravanje primjerene podrške razvoju dječjih kompetencija, usklađene s individualnim posebnostima, potencijalima poticanja i razvojnim osobitostima svakog djeteta,
- Osiguravanje individualiziranog i fleksibilnog odgojno-obrazovnog pristupa kojim se omogućuje zadovoljenje različitih potreba djece,
- Poticanje igre i drugih aktivnosti koje doprinose svrhovitom učenju i cjelovitom razvoju ,
- Učenje u svrhovitom kontekstu u kojem djeca uče istraživanjem, otkrivanjem i rješavanjem problema,
- Poticanje samoiniciranih i samoorganiziranih aktivnosti i osposobljavanje djece za planiranje i evaluaciju vlastitog učenja te upravljanje tim procesom,
- Stvaranje primjerenog okruženja za spontano bogaćenje rječnika, kvalitetno izražavanje i razvoj razumijevanja, slušanja, govora i jezika, odnosno razvoj predčitačkih i grafomotoričkih vještina ,
- Poticanje uočavanja odnosa među predmetima i pojavama te poticanje i osnaživanje istraživačkih interesa djece za matematičko-logičke i prirodoslovne aktivnosti,
- Upoznavanje djece s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom i njezinim korištenjem u svrhu poticanja i produblivanja učenja,
- Poticanje djece na iskazivanje i realizaciju vlastitih ideja i interesa te razvoj kritičkog mišljenja,
- Razvoj sposobnosti djece za komunikaciju u multikulturalnoj i višejezičnoj zajednici,
- Poticanje kreativnog izražavanja ideja, iskustava i osjećaja djece u raznim umjetničkim područjima i putem raznih izražajnih medija,
- Poticanje djece na njegovanje vlastite kulturno-povijesne baštine,
- Osiguravanje sigurnih i podržavajućih kontekstualnih uvjeta koji omogućuju lakše privikavanje na izvanobiteljski i institucijski kontekst, te poticanje djece da osvijeste važnost obiteljskog i institucijskog okruženja za njihov odgoj, učenje i život.

Način realizacije odgojno-obrazovnog programa predškole

Program predškole s djecom ostvaruju odgojitelji (u suglasju sa zakonskim odredbama Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi (NN, broj 10/97, 107/07 i 94/13, čl.24.).

Temelji se na primjeni suvremenih procesa učenja djece zasnovanih na najnovijim znanstvenim spoznajama. Posebna se pozornost pridaje poticajnoj organizaciji socio-pedagoškog konteksta u kojem treba osmisлити, ponuditi izbor različitih aktivnosti i igara.

Načini vrednovanja odgojno-obrazovnog programa predškole

- Kroz dnevne, tjedne, mjesečne, tromjesečne, godišnje planove, valorizaciju provedbe istih,
- Kroz redovito praćenje provedbe poticajnih aktivnosti i dokumentiranje istih Kroz praćenje provedbe bitnih zadaća i razvojnog plana ustanove,
- Kroz godišnju valorizaciju putem upitnika za roditelje i djecu na kraju pedagoške godine,
- Kroz dosje djece; različite skale procjene, upitnike, testove, zabilješke ,
- Kroz sastanke, aktive, vijeća i zapise s istih,
- Kroz suradnju s Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja (vanjska evaluacija rada) i samoevaluacija.

8.3. PROJEKTI DJEČJEG VRTIĆA

Projekti Vrtića predstavljaju oživotvorenje programskog usmjerenja odgoja i obrazovanja predškolske djece kao osnovnog programskog dokumenta u području ranog odgoja i obrazovanja. Projekt podrazumijeva trajno istraživanje odgojno-obrazovnog procesa u cilju njegovog usklađivanja sa stvarnom prirodom djeteta te suvremenim znanstvenim spoznajama o djetetovom razvoju, učenju i potrebama. Prostor djetetova odrastanja, igre i učenja se oblikuje po mjeri djeteta te se ističe važnost sveukupnog okruženja (fleksibilna organizacija prostora, obilje materijala, mogućnost izbora, sloboda kretanja...) i ozračja (povjerenje, prihvaćanje različitosti, uvažavanje).

Projekti koje će odgojitelji sa djecom provoditi u našem Vrtiću su:

- **Projekt razvijanja ekološke svijesti kod djeteta**
- **Projekt zdrava prehrana**
- **Projekt radionice i savjetovanište za roditelje**

8.3.1. Projekt razvijanja ekološke svijesti kod djeteta

Ciljevi projekta

Kada govorimo o održivom razvoju i ekologiji, upravo je Vrtić mjesto gdje dijete svakodnevno živi i uči svoja prava, odgovornosti i dužnosti. Radom na eko programima nastalim suradnjom djece i odgajatelja, nastojat ćemo prenijeti eko poruke i djelovati na razvoj ekološke svijesti i pozitivnog stava prema prirodi i široj društvenoj zajednici.

Ciljevi projekta Eko Vrtić:

- uvrstiti eko sadržaje u odgojno-obrazovni rad,
- usmjeravati djecu na odgovorno ponašanje prema prirodi te važnost brige za okoliš ,
- razviti vještine očuvanja okoliša u djeci bliskim situacijama,

Eko aktivnosti u Vrtiću:

- uzgajanje sadnica povrća u vlastitom vrtu vrtića - za potrebe pripreme kvalitetnih obroka,
- uzgajanje sadnica voća i važnost konzumiranja istog za zdravlje,
- sađenje cvijeća i uređivanje okoliša kroz sva godišnja doba,
- istražujemo kako očuvati biljni i životinjski svijet (npr. kukci),
- neoblikovani materijal koristiti u kreativnim radionicama,
- skupljanje, selektiranje i zbrinjavanje papirne i pet ambalaže,
- korištenje recikliranog materijala i svijest racionalnog korištenja pitke vode,
- obilježavanje eko datuma prigodnim prezentacijama i raspravama.

Namjena projekta i vremenik

Projekt je namijenjeni predškolskoj djeci u redovitom programu od 3. godine do polaska u školu, a djeca su uključena u mješovite skupine. Projekt se provodi svakodnevno u okviru radnog vremena vrtića od 5:00-16:00 sati, ovisno o vremenskim prilikama tijekom cijele pedagoške godine od 01. rujna do 31. kolovoza.

Obilježja projekta

Eko aktivnostima provodit će se različiti projekti, u kojima će se na temelju ideja odgojitelja i djece te timskog rada, određene eko zadaće kao što su uzgoj vlastitog povrća, voća na imanju Vrtića, održavanje vrta, travnjaka, kompostišta, spremanje zimnice, praćenje ponašanja ljudi u prirodi, razvijanje poželjnih navika ponašanja, upoznavanje djece s mogućim problemima, poticanje istraživačkog ponašanja djeteta biti temelj usvajanja znanja na djeci shvatljiv način kroz situacijski pristup.

Projekt podrazumijeva trajno istraživanje odgojno-obrazovnog procesa u cilju njegovog usklađivanja sa stvarnom prirodom djeteta te suvremenim znanstvenim spoznajama o djetetovom razvoju, učenju i potrebama. Prostor djetetova odrastanja, igre i učenja se oblikuje po mjeri djeteta te se ističe važnost sveukupnog okruženja (fleksibilna organizacija prostora, obilje materijala, mogućnost izbora, sloboda kretanja...) i ozračja (povjerenje, prihvaćanje različitosti, uvažavanje) u Vrtiću.

Način realizacije projekta

S djecom projekt provode odgojiteljice skupine i provodi se svakodnevno tijekom pedagoške godine kada to vremenske prilike dozvoljavaju te je integrirani u redovni program Vrtića.

Pretežiti dio eko aktivnosti u Vrtiću ostvarivati će se tijekom godišnjih doba tokom lijepa, topla i suha vremenska razdoblja. Bino je čim više vremena s djecom provoditi na otvorenom te raznim poticajima pobuđivati razvijanje ekološke svijesti kod djece i važnosti zdravog načina ishrane za dječji organizam. Ujedno će se organizirati izleti djece i odgojitelja u prirodu temeljem ponuđenih programa prilagođenih djeci.

Način vrednovanja projekta

Praćenje i vrednovanje programa provodi se kroz:

- kroz praćenje provedbe bitnih zadataka Godišnjeg plana i programa Ustanove,
- kroz nastavak rada vrtićkog tima za kvalitetu – rasprava na odgojiteljskom vijeću,
- upitnici za djecu, odgajatelje i roditelje na kraju pedagoške godine,
- suradnjom s roditeljima kroz procese praćenja, istraživanja analiziranja podataka dobivenih mjerenjem,
- vanjska evaluacija rada.

8.3.2. Projekt zdrave prehrane u Vrtiću

Ciljevi projekta

Cilj projekta je vođenje brige da prehrana djece u Vrtiću bude raznovrsna, dobro planirana, izbalansirana i estetski osmišljena. Pravilnom, kvalitetnom, raznovrsnom i kontroliranom prehranom prvenstveno se zaštićuje zdravlje djece, potiče njihov optimalni rast i razvoj i pridonosi stjecanju pozitivnih prehrambenih navika od najranije životne dobi. Vodimo brigu da prehrana djece o kojoj vrtić skrbi bude raznovrsna, dobro planirana, izbalansirana i estetski osmišljena. Pristupamo uvođenju zdravijih namirnica kao: proso, zobene pahuljice, palenta, leća, pšenične

klice, više mlijeka i mliječnih proizvoda, maslinovo ulje, više povrća, kukuruzni i integralni kruh, svakodnevno povrtna juha, mnogo različitog povrća. Prateći znanost i preporuke vezano za prehranu djece predškolske dobi i dalje će se raditi na obogaćivanju jelovnika, razvijanju dobrih prehrambenih navika, kao i edukaciji odgojitelja i roditelja.

Namjena projekta i vremenik

Prehrana djece u Vrtiću provodi se i kontrolira prema zakonskim propisima i "Programu zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjem vrtiću." Osigurava dovoljan unos svih hranjivih tvari koja energetski, hranjivo i zdravstveno odgovara djeci predškolske dobi te utječe na stvaranje i usvajanje pravilnih prehrambenih navika. Odgovori na zahtjeve ciljeva nacionalne prehrambene politike odnose se na: smanjenje pojave pretilosti i nehranjenosti, smanjenje poremećaja hranjenja i pojave karijesa, osiguravanje zdravstvene ispravnosti i povećanje protoka informacija o prehrani u odnosu na odgojitelje i roditelje. Smjernice koje slijedimo u našem radu su i preporuke vezano za umjerenu konzumaciju zasićenih masti i jednostavnih šećera, a više koristiti namirnice koje sadrže prehrambena vlakna u prehrani djece predškolske dobi. Projekt je namijenjen predškolskoj djeci u redovitom programu od prve godine do polaska u školu, a djeca su uključena u mješovite skupine. Projekt se provodi svakodnevno tijekom pedagoške godine za vrijeme boravka djece u Vrtiću, u okviru radnog vremena vrtića od 5:00 do 16:00 sati, od 01. rujna do 31. kolovoza.

Obilježja projekta

U okviru projekta zdrave prehrane primarna zadaća ogleda se u sljedećem:

- raditi na obogaćivanju dječjih jelovnika i usklađivati prehranu djece s novim prehrambenim preporukama,
- prilagođavati prehranu djece preosjetljivu na pojedine namirnice ili oboljelu od nekih kroničnih bolesti kao dijabetes, celijakija i dr.,
- promicati uravnoteženu prehranu i unapređivati kvalitetu prehrane s ciljem održavanja dobrog zdravlja i sprečavanja bolesti povezanih s načinom prehrane,
- omogućiti svakom djetetu kvalitetnu, raznovrsnu, količinski dovoljnu hranu koja se kontrolira u stručnim institucijama,
- raditi na edukaciji odgojitelja, djece i roditelja u odnosu na planiranje prehrane, broja obroka i preporuke u konzumiranju poželjnih i nepoželjnih namirnica za djecu predškolske dobi.

Način realizacije projekta

Vrtić u suradnji sa zdravstvenom voditeljicom sastavlja jelovnik za djecu od 12 mjeseci do polaska u školu. S djecom projekt provode odgojiteljice, kuharica i zdravstvena voditeljica, a zalažemo se za zdraviji način proslave rođendana i ostalih proslava u dječjem vrtiću bez slatkiša i grickalica.

Svakodnevno djeci omogućavamo:

- uravnoteženu prehranu kroz 4 obroka,
- prednost dajemo svježim i sezonskim namirnicama,

- kontinuirano potičemo djecu na usvajanje pravilnih prehrambenih navika,
- koristimo umjereno masnoće i slastice,
- potičemo djecu na dovoljno uzimanje vode i zdravijih napitaka.

Način vrednovanja projekta

- godišnje se četiri puta uzimaju se cjelodnevni obroci na kemijsku analizu i sadržaj prehrambenih tvari te učešće prehrambenih tvari u ukupnoj energetske vrijednosti uzorkovanog obroka,
- godišnje praćenje mikrobiološke čistoće obroka i posuđa (minimalno 4 puta),
- antropometrijsko mjerenje visine i težine djece dva puta tijekom pedagoške godine,
- kroz praćenje provedbe bitnih zadataka, projekata,
- upitnici za odgojitelje i roditelje.

8.3.3. Projekt radionice i savjetovanište za roditelje

Roditelji se uvažavaju kao prvi odgojitelji i učitelji djece i najvažniji izvor informacija za razumijevanje njihovog razvoja. Logično je stoga da ih se smatra najvažnijim partnerima Vrtića u poučavanju djece.

Dijeljenjem odgovornosti za uspjeh u razvoju djeteta i aktivnim sudjelovanjem u različitim aktivnostima, obitelj i Vrtić pridonose razvijanju zajedničke brige za dijete i povjerenja među svim članovima zajednice koji su važni za djetetov razvoj.

Ciljevi projekta

Opći cilj je pomoć i podrška roditeljima uz korisne savjete.

Zajedno s psihologom roditelji postavljaju individualne ciljeve i razvijaju konkretne planove za nadilaženje prepreka.

Ciljevi programa radionica odnose se na stvaranje poticajnog okruženja u kojemu roditelji s voditeljicama radionica i s drugim roditeljima razmjenjuju ideje o načinima na koje žive svoje roditeljstvo i o načinima na koje se odnose prema svojem djetetu; upoznaju bolje sebe kao roditelja te doznaju i za druge moguće načine odnošenja prema djetetu.

Namjena projekta i vremenik

Program radionica za roditelje a namijenjen je roditeljima najmlađe djece u dobi do prve do sedme godine života. Radionice i savjetovanište za roditelje se provode prema potrebi, a provode ih posebno educirani voditeljski timovi stručnjaka za podršku ranom razvoju (psiholog, pedagog, odgojitelj).

Savjetovanište odnosno podršku mogu koristiti svi roditelji djece koja pohađaju Vrtić .

Obilježja projekta

Zadaće programa obuhvaćaju upoznavanje sa znanstvenim stajalištima o pozitivnoj interakciji roditelja i djeteta, podršku roditeljstvu na dobrobit djeteta i roditelja, preispitivanje vrijednosti u podlozi vlastitog roditeljstva te učenje o potrebama djece i roditelja i načinima njihovog zadovoljavanja.

Savjetovanište za roditelje je osmišljeno kao podrška i pomoć roditeljima. Za uspješan odgoj djeteta značajan je odnos obitelji i ustanove jer se obitelj i vrtić u odnosu na dijete međusobno povezuju i isprepliću. U tom odnosu važna je podjela odgovornosti i različitih nadležnosti.

U našem Vrtiću posebno mjesto u radu zauzima građenje profesionalnih, suradničkih i partnerskih odnosa s roditeljima. U tom kontekstu osobit trud ulaže se u stvaranje osobno i socijalno potkrepljujućih situacija za aktivnu i ravnopravnu interakciju odgojitelja i roditelja.

Način realizacije projekta

Savjetovanje je individualno u dogovorenom terminu. Teme s kojima se roditelji mogu javiti psihologu su raznolike: neke se tiču razvojnih problema djece, neke se odnose na odgojne dileme, dio tema se odnosi na životne gubitke, rastave, donošenje važnih životnih odluka. Teme za radionice u dogovoru s odgojiteljima su obično vezane uz obilježavanje važnih datuma, godišnjih doba i slično. Način realizacije spomenutog projekta provodi se tijekom pedagoške godine i u jasličnim i u vrtičkim skupinama u dogovoru sa roditeljima.

Način vrednovanja projekta

Projekt se vrednuje prema broju roditelja koji su koristili usluge savjetovaništa tijekom pedagoške godine. Vrednovanje se temelji na kvalitativnim i kvantitativnim podacima prikupljenim od roditelja i voditelja tijekom i po završetku programa.

Svaka je radionica podložna vrednovanju u okviru kojeg se analiziraju izvještaji voditeljskih timova o vlastitom iskustvu svake aktivnosti te percipiranom iskustvu roditelja.

Roditelji sudionici ispunjavaju upitnik za roditelje prije i poslije cijelog ciklusa radionica, kao i Evaluacijski upitnik po završetku ciklusa.

9. ETIČKI KODEKS

Etičkim kodeksom Vrtića utvrđuju se pravila dobrog ponašanja radnika Dječjeg vrtića Čarolija koja se temelje na normama međunarodnog i unutarnjeg prava kao i normama koje nisu izražene pravnim propisima, a nužne su za etično postupanje, moralnom sustavu i načelima profesionalne etike.

Svi radnici Dječjeg vrtića Čarolija trebaju se pridržavati Etičkog kodeksa u svome profesionalnom radu, javnom djelovanju prema djeci i roditeljima/starateljima, poslovnim suradnicima, javnim tijelima i institucijama, osnivaču i Ustanovi te u međusobnim odnosima.

Korisnici usluga i druge osobe putem Etičkog kodeksa mogu se upoznati s pravilima ponašanja koja imaju pravo očekivati od radnika Ustanove te su dužni postupati sukladno njegovim odredbama.

Kodeks predstavlja moralnu obavezu, a njegova načela su skup smjernica za uzoran i profesionalan rad, prema načelima:

1. Načelo zakonitosti, profesionalnosti i stručnosti,
2. Načelo uvažavanja ljudskih prava,
3. Načelo poštivanja integriteta i dostojanstva osobe,
4. Načelo jednakosti i pravednosti,
5. Načelo objektivnosti,
6. Načelo samostalnosti rada,
7. Načelo povjerljivosti, tajnosti i zaštite podataka,
8. Načelo transparentnosti, razmjenjivanja informacija i iskustava,
9. Načelo poštenja i odgovornosti u radu,
10. Načelo mirnog suživota,
11. Načelo zaštite osobnog ugleda, struke i ugleda Ustanove.

Djeci želimo puno zaigranosti i zanosa, roditeljima roditeljsku sreću i ponos, zaposlenicima kvalitetan profesionalni odnos, a prijateljima i poslovnim suradnicima zadovoljstvo u suradnji što su dio naše velike obitelji !

LITERATURA

Budisavljević, T. (2015). **Kako oblikovanjem okruženja razvijati suvremeni kurikulum.** Dijete, vrtić, obitelj, br. 79 2015., str. 26-28.

Mlinarević, V. (2004). **Vrtićno okruženje usmjereno na dijete.** Život i škola, br. 11 (1/2004), str. 112-119.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Zagreb, 2014.

Priručnik za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Zagreb, 2012.

Slunjski, E. (2008). **Dječji vrtić, zajednica koja uči – mjesto suradnje, dijaloga i zajedničkog učenja.** Zagreb, SM Naklada.

Slunjski, E. (2015). **Izvan okvira: kvalitativni iskoraci u shvaćanju i oblikovanju predškolskog kurikuluma.** Zagreb, Element.

Taloš Lopar, M. I Martić, K. (2015). **Dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa.** Dijete, vrtić, obitelj, br. 79 2015., str. 14-15.

Valjan Vukić, V. (2012). **Prostorno okruženje kao poticaj za razvoj i učenje djece predškolske dobi.** Magistra Iadertina, 7 (7), str, 123-132.

Vasta, R., Haith, M. M. I Miller, S. A. (1997). **Dječja psihologija.** Zagreb, Naklada Slap.

Na temelju prethodne rasprave i zaključke Odgojiteljskog vijeća koje je raspravilo i utvrdilo prijedlog Kurikuluma za rani i predškolski odgoj Dječjeg vrtića „Čarolija“ (na sjednici održanoj dana 19. kolovoza 2019. godine), Upravno vijeće Dječjeg vrtića „Čarolija“ na prijedlog ravnateljice na šestoj redovnoj sjednici dana 20. kolovoza 2019. godine, usvaja

KURIKULUM ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ DJEČJEG VRTIĆA „Čarolija“ ZA PEDAGOŠKU 2019./2020. GODINU

KLASA: 601-01/19-01/11
URBROJ: 2186-178-19-1

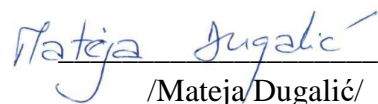
U Bikovcu, 16. kolovoza 2019.

*Predsjednik Upravnog vijeća
Dječjeg vrtića „Čarolija“ :*

/ Davorka Kumrić/

*Ravnateljica
Dječjeg vrtića „Čarolija“*

/Mateja Dugalić/

M.P.

Bikovec, kolovoz 2019.

